

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Szerkeszti

BUND KÁROLY,

a F. J. r. l., egyesületi titkár.

1908. év, június hó 1.

XI. FÜZET.

XLVII-ik évfolyam.

Megjelenik minden hónap 1. és 15-ik napján.

Ára egy évre azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egyesület azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évdíj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek tára stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) és az időközönként a laphoz fűzött, műnyomópapíron készült képek az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 6. szám.

(Telefon : 37—22)

A lapnak legkésőbb minden hónap 5. és 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio” teendő.

“Pátria” irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. nyomása Budapest, Üllői-ut 25.

Munkatársaink tájékoztatásul! Az „Erdészeti Lapok” közleményeik körébe fogadják az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bármintemű tudósításokat, valamint felvesszük az erdészetet közelről érdeklő s azzal mintegy rokoni kötelekben lévő vadászati ügyeket is.

Írói tiszteletdíj: Egy nyomtatott ivnyi eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel 40—48 K., ha az átdolgozást igényel, avagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért 24—40 K., oly fordításért, mely átdolgozást igényel 16—24 K.

Munkatársaink tiszteletdíját a szerkesztőség az év végével küldi meg, kívánatra azonban előbb is.

Kérjük munkatársainkat, hogy dolgozataikat csak egyes félívekre, s ilyeneken is csak az egyik oldallapra, törött alakban írják. A czikkkekhez tartozó rajzokat sima, fehér papíron, lehetőleg kétszer olyan nagyságban kell készíteni, mint a milyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvéteni kívánja. Ugyanígyen mértékben nagyítva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni. *Kéziratok nem küldetnek vissza.*

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *különlenyomatokat* is készítet a szerzők számára. A nyomdai költség (füzve, de boríték nélkül) 30 példány után 16 oldalas ivenként 7 K., 50 példány után 8, 100 példány után 10 K.

Borítékkal ellátva, a különlenyomatok előállításá 30 példánynál 3 K. 60 fill., 50 példánynál 4 K.-val, 100 példánynál 5 K.-val többbe kerül.

EGYESÜLETI HIRDETÉSEK.

Figyelmeztetés. Az egyesületi kiadványokból az egyesületi tagok *csak egy példányt* szerezhetvén meg *kedvezményes áron*, több példány megrendelése esetében a többi példány után a nem tagok számára megállapított ár küldendő be.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél (Bpest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) a következő művek rendelhetők meg:

ERDÉSZETI LAPOK. Az Országos Erdészeti Egyesület közlönye. Szerkesztő *Bund Károly.* Előfizetési ára 1 évre 16 korona. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Mutatványszámok ingyenesen. Régi évfolyamok mérsékelt áron.

AZ ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR 1908. ÉVI (27.) ÉVFOLYAMA. Ára egyesületi tagoknak 2 K., másoknak 3 K. Árát legczélszerűbb *45 f. postaköltséggel együtt előre beküldeni*, mert az utánvét aránytalanul drágítja a postaköltséget.

AZ ERDŐÖR vagy AZ ERDÉSZET ALAPVONALAI KÉRDÉSEKBESEN ÉS FELELETEKBEN. Irta: Bedő Albert. VIII. kiadás, 1902. Ára 6 K. 6 kor 55 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve és ajánlvá küldetik.

AZ ERDŐRENDEZÉSTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: bölcsészai Belházy Emil. Ára tagoknak 6 K., nem tagoknak 10 K.

ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. Irta: Fekete Lajos és Mágócsi-Dietz Sándor. I. kötet. Általános növénytan. Teljesen elfogyott. — II. kötet: Növényrendszerian. Részletes növénytan. Növényföldrajz. Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 18 K.

A TOLGY ÉS TENYÉSZTÉSE. Irta: Fekete Lajos. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 4 K., másoknak 6 K. Kapható a szerzőnél is Selmezbányán.

ERDEI FACSEMETÉK NEVELÉSE. Irta: Tomcsányi Gusztáv. Ára tagoknak 3 K., nem tagoknak 4 K.; 4 K. 45 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

XLVII. ÉVF.

KÖZLÖNYE

11. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. ☼ Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz., II. em.

☞ A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnék. ☞

(Telefon: 37—22.)

A magyar erdőgazdaság jövője.

Irta: Lonkay Antal.

Néhány évvel ezelőtt a „Természettudományi Közlöny“ hasábjain „A világ kenyérszükséglete“ czimén közlemény jelent meg, mely arra a végkövetkeztetésre jut, hogy az emberiség szaporodásával s a műveltség s ezzel karöltve a megélhetési igények terjedésével, a föld bizonyos határon túl nem lesz képes elegendő buzát teremni s bekövetkezik az idő, amikor az emberi tápszereket nagyrészt a kémia fogja előállítani. Sok lesz az eszkimó és kevés a főka.

A mult év folyamán napi- és szaklapokban „A világ faszükséglete“-ről irtak. Kétségtelen, hogy a modern technika bámulatos haladásával a vas, az aczél, a gőz és a villamosság, a fát mint építő, tüzelő és világító anyagot sok oly helyről kiszorította, ahol azelőtt pótolhatatlan volt, mégis az ipar és a műveltség terjedésével nő a világ faszükséglete, s a nemzetgazdák már most azon törik a fejöket, miként fogja a világ jövő faszükségletét fedezni. Hisz az amerikai egyesült államok erdőségeit néhány évtizeddel ezelőtt a világ faskamrájának tekintették s ma az Egyesült Államok saját faszükségletöket sem képesek fedezni, hanem Kanadából bevitelre szorulnak.

Kanadában, Szibériában, Koreában, Kinában, Indiában, Afrikában és Délamerikában még óriási kiterjedésű eddig nem érintett erdők vannak, de ezen erdők fakészletét nem kell tulnagyra becsülni s az ily nagykiterjedésű erdőkben rendszerint rablógazdaság folyik. S eljön az idő, amikor az utolsó kőszén is elfogy. Becslés szerint kétezer milliárd tonna a világ szénkészlete, mely ha a fogyasztás nem emelkedik, néhány száz esztendeig tudja még ellátni a világot s ekkor fokozott mértékben fog nőni a fa becse, de képes lesz-e a szükségletet fedezni? hisz a szénnek körülbelül kétszer olyan nagy a fűtőértéke mint a fának.

De lássuk mit várhatunk az őserdőktől? Milyen például északon Szibéria őserdeje? Minden őserdő általában típusa a hamisítatlan vadságnak és rendszertelenségnek, az aggastyán kor egyesül itt a gyermekded ifjúsággal, mintegy szemmel látja az ember a soha meg nem szűnő titáni harczot a létért, a ledőlt óriások helyén új zsenge élet fakad, lépten-nyomon az élet és halál képe váltakozik. Az ily erdő kedves tárgy lehet a festőművész vásznán, de nehezen értékesíthető objektum az erdőgazdának.

Szibéria őserdei még festőileg sem szépek, végtelen kiterjedésű állományain felsőbb hatalmak s a műveletlen szibériai paraszt uralkodik. Óriási területeket dönt halomra a téli szélvész ellenállhatatlan ereje, felgyújtja a tüzes villám és a szibériai paraszt gondatlansága és bűnös rosszakarata. A pusztulás helyein eleinte még a fű is csak egy pár év múlva indul növekedésnek, ezután lassu sorban, mintegy óvatosan lépnek fel a cserjék és a bokrok az elátkozott helyen s végül kender sűrűségű, nyír, nyár és kecskefűz lepi el a pusztulás mérhetetlen területeit. Nemesebb facsoportokat csak helyenként találunk, ahol a tűz pusztító ereje vizek mentén megtört, vagy szakadékok felett életet kimélve száguldott el.

Amennyire szegények, koldusruhába öltözöttek a szibériai őserdők, annál gazdagabbak az afrikai ősvadonok, tele pompával, fényvel és tündökléssel. Ahol a talajnak nedvessége van, ennek és a melegnek összhatása neveli a máshol törpéknek látott fákat itt csodás óriásokká s mégis az erdőgazda e mérhetetlennek látszó kincsek kihasználásában ugyszólván tehetetlenül vergődik, mert a

nedvesség és tropikus hőség az erdők lombátora alatt áthatolhatatlan sűrűségű alja növényzetet nevel, melynek nagy része tűskés s felfut a fák koronáiba; mintha csak az aljánövényzet a kapzsi ember előtt a természet hatalmas erejével védené az erdő kincseit, minden talpalatnyi tért kinos vergődéssel és küzdelemmel kell itt meghódítani.

E két szélsőség között a mérsékelt égöv áldottabb vidékein erdészszemmel nézve is találhatunk értékes őserdőket, de ezekben is a soha nem nyugvó küzdelem a létért össze-vissza zavarja a korfokozatokat és fanemeket; nyírfa emelkedik a hárs és gyertyán mellett, a kőrisfa keskeny levele a nyár széles koronája megett tűnik elő, a haragos tölgy mellett karcsu jegenyefenyő fehérlik, az orom felé emelkedve sötét luczfenyők csoportjai élénkitik a tájat, míg ezek felett bokrok és cserjék csoportjai között emelkedik ki a halovány-zöld vörösfenyő.

Az őserdők is rendszeres kihasználással s a kihasználást nyomon követő felujtással a jövő nemzedék részére hasznot-hajtóan volnának megtarthatók, csak hogy az őserdők rendszerint műveletlen népek birtokában vannak, nem korlátozza és szabályozza itt a kihasználást, nem rendeli el a felujtást törvény s ha a barbár országokba is erőszakkal behatoló kultúra vasúttal közelíti meg az ősvadonokat, az erdők lelketlen kufárok rabló-gazdaságának esnek áldozatául.

Vigasztalan jövőt jósolnak a nemzetgazdák. Minket erdészeket nemcsak a világ faszükséglete, de a világ kenyér- és szénszükséglete is első sorban érdekel.

A gabonaföldek a rétek és legelők rovására terjednek. A szántóföldi művelésre alkalmas rét- és legelőterületeket feltörik s mert a megmaradó elvadult legelőterületek nem képesek a marhaállományt táplálni, a legelőket az erdő rovására akarják pótolni; a belátható időben bekövetkezhető széninség ellenben okos előrelátással az erdőterületek gyarapítására készítetne.

Magyarország fakiviteli kereskedelmének állandóságát csakis a legelőterületek megapadása és elkopárosodása fenyegeti s bár nem kerülhetjük ki, hogy addig, míg a legelőterületek törvénnyel támogatott rendszeres gazdálkodással helyrehoznak, az állattenyésztést az erdő rovására takarmánytermelésre és legeltetésre

alkalmas területek átengedésével ne támogassuk, de e támogatás csak ideiglenes legyen, vagy ha ki nem kerülhető szükségből az erdőterület átengedése végleges, akkor ennek helyébe megfelelő kiterjedésű kopár legelőterület erdősíttessék be; de az erdő állagát apasztani: egyenlő az öngyilkossággal.

Jövedelmező erdőgazdaságot csak nagy területen és nagy tőkével lehet üzni s a gyors ütemben fejlődő kultúra a népek gazdasági súlypontját a szántóföldekről az erdőre fogja átvinni; ha az erdőgazdaság érdekében megtennők mindazt ami szükséges és lehetséges, Magyarország a leggazdagabb országok közé küzdené fel magát.

Nemzetgazdasági érdekek, a közjó követeli, hogy minél több erdőbirtok az állam kezére kerüljön, az állam van leginkább abban a helyzetben, hogy nagymérvű befektetéseket tegyen s az erdőnek hosszú időre eső aratását és jövedelmét bevárja. Eddig is nagy kiterjedésű állami erdőbirtokvásárlások történtek, de eminens állami és nemzetgazdasági érdek s az okos előrelátás követelik, *hogy e birtokvásárlások a fontosságukhoz mért fokozottabb arányban történjenek; milliókat és milliókat kellene évenként e jövedelmező vállalkozásba befektetni.*

Lássuk csak futólag Magyarország erdőgazdasági viszonyait. A kincstár birtokában levő erdők rendszeres kihasználása és tartamossága biztosítva van. Épp így biztosítva van a hitbizományi és a jogi személyek birtokában levő erdők fennmaradása. A nagyobb, nem hitbizományi erdőbirtokok nagy része, sajnos, még mindig inkább csak a vadászat érdekeit szolgálja, de ez az érdek legalább megakadályozza az elpocsékolásukat. Legrosszabb állapotban vannak a közép és kicsiny erdőbirtokok.

A gazdasági válság során, a forgótőke apadásával a közép- és kisbirtokos erdeje fatermésének eladásával igyekezett aprópénzhez jutni; csakis aprópénznek mondható a faeladásokból befolyt vételár, mert a spekuláció és a nagymérvű tulkinálat mértéken alól verte le a faárakat. Mi a sorsa az így letarolt erdőknek? Folytonos legeltetés útján talajában és faanyagában tönkremenni. A sok bajjal, különösen a pénzhányattal küzdő közép- és kisbirtokos, nem képes letarolt erdejének felujtására áldozatokat hozni s hogy mégis valami haszna legyen a területből, állandóan legelteti s ily kezeléssel

lerágott és kitaposott sarjakból keletkező cseprentéseket nevel, melyek nem képesek a marha szája alól kinőni. Az állami és nemzetgazdasági érdek azonban megköveteli, hogy ezek a kisebb erdőterületek is, amennyiben feltétlen erdőtalajt képeznek, az erdő-kultúra érdekében jókarban tartassanak. Ez előtt a fontos állami érdek előtt az erdőt rontó magánérdeknek érvényesülnie nem szabad.

Igen sok olyan község és volt urbéres közbirtokosság van Magyarországon, mely erdeit letarolva, most az erdőbirtoknak csak terheit érzi, sok helyen pedig, ahol az állami kezelés még megmentett valamelyes fatermést, az oly kevés, hogy annak jövedelme alig vagy éppen nem fedezi a kiadásokat. Ha a község vagy közbirtokosság az ilyen inkább csak tehert és bosszuságot okozó erdőbirtoktól szabadulni óhajt, a törvényben megállapítandó becslési eljárás alapján vegye meg az állam.

Az így megszerzett erdőbirtokok, ott ahol kincstári erdők vannak a közelben, a kincstári erdőkhöz volnának csatolandók, ahol a kincstári erdőktől távol, elkülönített kisebb birtokrészleteket képeznének, az állami erdőhivatalok kezelésébe volnának átadandók. E birtokokhoz mindenütt, ahol csak lehet, a kopár területeket is megszerezné az állam.

Mint előbb is említettem, a modern erdőgazdaság csak nagy üzemben jövedelmező; csak a nagy üzem képes gondoskodni jól fizetett, hivatása magaslatán álló és a birtokrészlethez mért számú szakerőkről, csak a nagy üzem képes a modern gazdálkodás követelte befektetésre s végül csak a nagy üzem képes az erdei munkásokat állandóan foglalkoztatni s a megélhetésökhöz szükséges keresettel ellátni.

De mindaz, amit eddig az erdőgazdaság terén tettünk, nem felel meg annak az erő kifejtési képességnek, melylyel valósággal birunk s aminek alkalmazása most már elkerülhetetlen. Termelésünket minden igyekezettel növelnünk kell úgy mennyiségileg, mint minőségileg s e nagyszabású tevékenységünk fog majd lökést adni az erdőszettel kapcsolatos iparágak fejlődésének is.

A nagy üzemnek rákfenéje a külterjesség, jövedelmet gyarapító erejét csak belterjes gazdálkodásban fejt ki. Ne riadjunk vissza a befektetésektől és a szakerők nagyobb számú alkalmá-

zásától s ha Magyarországon majd minden erdésznek akkora terület lesz a kezelése alatt, hogy átlagos munkabírással s megértetés nélkül lesz képes valamennyi a legkörülményesebb, legbelterjesebb gazdálkodásra, akkor gazdálkodásunkat hassa át a vállalkozás és kereskedelem szelleme s akkor majdan Magyarországot nem fogja fenyegetni a fainség és óriási fakészletekkel lesz képes leküzdeni a bekövetkezendő széninséget.

A máramarosi csemeteritkító olló.

Irta: *Biró Zoltán* m. kir. főerdész.

A máramarosszigeti erdőigazgatóság kezelése alatt álló luczosokban a 90-es évek eleje óta teljesen az ültetés által való felújításra tértünk át.

Az eredetileg vegyeskoru ősfállományokból a XVIII. század végén és a mult század elején csupán a sószállításra alkalmas középkoru törzseket szedték ki, s mivel a visszamaradt hézagos fiatalos közeit a szintén visszahagyott tulkoros fák csakhamar bevetették, a vén egyedek kidőlése után sokkal egyenletesebb koru állományok keletkeztek az őserdők helyén.

Mikor ezek ujából kihasználásra kerültek, a sószállításra most már teljes egészükben alkalmas állományok alatt ugyszólván semmi fiatalos sem volt, s ezért a törzsek egy csekély százaléknak visszahagyása által iparkodtak a területek természetes felújítását biztosítani.

Ez a felújítási mód azonban nem járt a kellő eredménnyel, mert a keletkezett fiatalosok nagyon hézagosak voltak.

A mult század 80-as évéig a keletkezett hézagokat vetéssel iparkodtak pótolni s ugy a teljes és hórá való vetéssel, mint a foltvetéssel is számtalan elvadult régi vágásban tettek kísérleteket.

Hogy azonban a vetés egyik módja sem vezetett a kívánt eredményre, annak legékesebben szóló bizonyítékát az 1892—1896. években összeállított rendszeres gazdasági tervek szolgáltatják, melyekben több mint 50.000 kat. hold régi vágásterületet és hézagos fiatalost kellett részben felújításra, részben pótlásra előírni.

Az erdősítési módok közül csupán az ültetést választhattuk. Olmagas gyom és cseprentés között a vetési módok közül itt egyedül lehetséges foltvetés tányérja már 2—3 év alatt teljes árnyékba került volna, arra kellett tehát törekednünk, hogy ekkorra már olyan nagy luczcsemetét telepítsünk oda, mely a veszedelmes környezettel a harcot sikeresen felveheti.

Nagymennyiségű, erőteljes csemetére volt szükségünk rövid időn belül, mert az első kísérlet gyanánt kiültetett részint kétéves, részint pedig sűrű vetésből származó hároméves csemetéinkből még hirmondó is alig maradt.

Legközelebb állott az iskolázás gondolata, ennek a keresztülvitele azonban nagyon sok nehézségbe ütközött. Szűk, árnyékos völgyeinkben csemetekertnek alkalmas terület kevés van, az iskolázás pedig legalább $1\frac{1}{2}$ akkora területet igényel, mint ha vetésből neveljük a csemetéket.

A második akadály a munkaerő hiánya volt.

Nagymérvű erdősítéseink az iskolázásra alkalmas hónapok alatt az összes munkaerőt lekötötték, a későn átiskolázott csemetéknek pedig 30—40%-a rendszeren tönkrement.

A harmadik akadály a költség volt.

1000 drb csemete átiskolázása, az iskolázásra szánt terület felásával, csemetekiemeléssel stb. együtt többbe kerül 1 koronánál, felemészt egy teljes munkanapot, ami pedig nálunk, ahol évente 8—10 millió csemete került kiültetésre, nagyon jelentékeny kiadási többletnek felel meg.

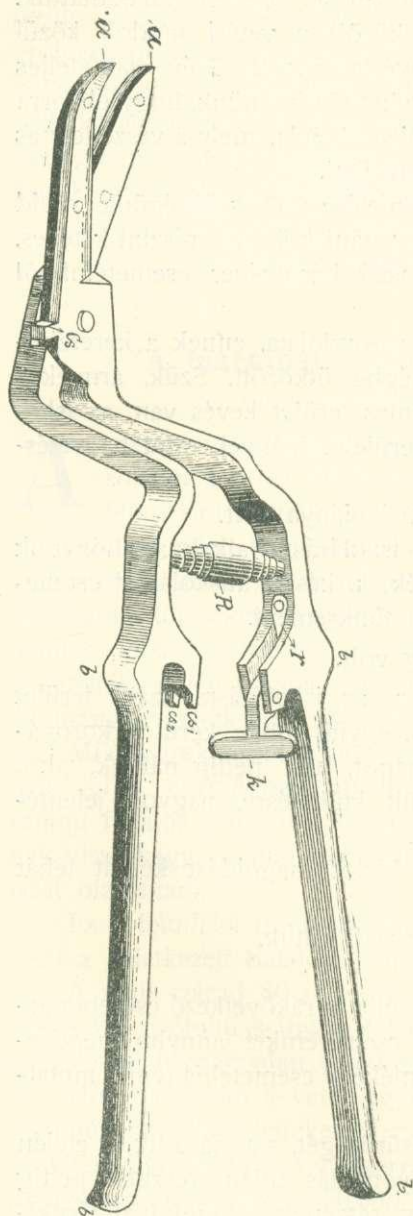
Olcsóbb, gyorsabb és mégis biztos megoldást kellett tehát keresnünk.

Eleinte csak a vetés sűrűségét redukáltuk.

Evvel azonban porul jártunk.

Egy száraz, hideg, hőszegevény tél s a rákövetkező cserebogárjáras a friss vetésből származott csemetéinket annyira megtizedelte, hogy a harmadik évben jelentékeny csemetehiányunk mutatkozott.

Ujból fokoztuk tehát a vetés sűrűségét, s a második év elején a sűrű csemetesorokat részben gyomlálás útján, részben pedig ollózással, vagyis a csemeték egy részének kinyírásával átritkítottuk.

30. ábra. Ritkítő olló.

A gyomlálás még nedves időben sem bizonyult célszerűnek, mert a kis csemete kihuzását a közvetlen szomszédai is meg-sínylették.

Az ollózástól viszont a munkások idegenkedtek, mert erre alkalmas szerszámunk nem volt.

Ötévi állandó kísérletezés és próbálgatás eredménye a rajzban ide mellékelt kis szerszám, melyről most már nyugodtan állíthatjuk, hogy a kívánalmaknak teljesen megfelel.

A részletes leírás teljesen felesleges, mert a rajzból az olló alakja kivehető, csupán egyes alkatrészeinek célját kívánom röviden ismertetni.

Az olló váza öntvény (mert így olcsóbban állítható elő), s ehhez vannak a sötétebb színnel és „a a” betűvel jelölt aczélpengék a rajzon is látható négy teljesen lecsiszolt csavarral hozzáerősítve.

A „b b” betűvel jelölt bütykök az ollónak a munkás kezéből való kicsuszását akadályozzák meg s a körülbelül 1 cm magas szárnak a két bütyök közé eső része a külső oldalon teljesen le van gömbölyítve, hogy a munkás kezét fel ne törje.

A csukott ollót az „R” spirálrugó önműködőleg nyitja, ami a munka megkönnyítése céljából

feltétlenül szükséges. A „Cs” csap (melynek az alsó ollószáron levő párja a rajzon nem látszik) az olló tulságos kinyílását akadályozza meg.

Ennek kettős előnye van.

Egyrészt a két élhegy $1\frac{1}{2}$ cm-nél messzebb nem távolodhatik egymástól, s így megvan akadályozva az, hogy a vigyázatlan munkás egyszerre egész csomó csemetét kinyírjon.

Másrészt az „R” rugó a két szár közül ki nem eshetik.

A nyél belső oldalán levő két nyulvány egyrészt megakadályozza azt, hogy a munkás az olló éleit a metszéshez szükséges mértéken túl egymáson átszorítsa, másrészt az olló az egyik nyulványon elhelyezett és „r” rugóval merevített „K” kapcsolónak a „cs₁” és „cs₂”-vel jelölt csapok mögé való beszorításával elzárható és akár zsebben is könnyen szállítható.

A zárókészülékét azért nem lehet a nyél végén alkalmazni, mert itt a munkás tenyerét könnyen becsipi.

A nagyon csinosan kiállított olló a „Keszner Izidor és fia” cégnél, Máramarosszigeten, darabonként 10 korona 20 fillérért kapható, a megrendelést írásbeli megkeresésre a máramarosszigeti erdőigazgatóság szívesen közvetíti.

Néhány szót még az ily módon való csemetenevelés előnyeiről.

Egy, a Fekete-féle vetőgéppel vetett, 1 m hosszú sorban ily módon 60—100 db nagyon szép, erőteljes csemetét nevelhetünk. A csemeték száma a fanem és a csemetekert minősége szerint változó, de néhány apró kísérlettel minden nehézség nélkül megállapítható.

Aránytalanul kevesebb területre van szükségünk, mint az iskolázásnál, s elesik az a hátrány, hogy a csemeték az átültetést megsínylenék.

A megmaradó csemeték gyökere vagy törzse meg nem sérül, mert az ollónak teljesen legömbölyített hegye elől a legvékonyabb csemete is kitér.

A kétszeri ollózás költsége az átiskolázással járó kiadásnak alig 10—12%-át teszi ki s az ugyanilyen arányban kisebb munka nincs annyira időhöz kötve, mint az iskolázás.

Az olló gondos kezelés mellett hosszú ideig tart, éle ki nem

csorbul, mert egyrészt a penge lapjára majdnem merőlegesen van köszörülve, hegye pedig felfelé van hajlítva, s így a kövek felett elcsuszlik.

Szem előtt tartandó az ollózásnál az, hogy azt lehetőleg korán, ha lehet a tenyészet megindulása előtt végeztessük, egyrészt azért, hogy a zsenge friss hajtásokat a munkások ollózás közben le ne törjék, másrészt, hogy a csemeték a tágasabb növénytér előnyeit már a tenyészeti időszak elején élvezhessék. Szükséges továbbá, hogy a metszéslap a föld színéhez lehetőleg közel legyen, mert máskép a csonkon esetleg visszamaradt oldalrügyek kihajtanak.

Az egyéves csemeték ollózásánál nem szükséges, sőt nem is czélszerű mindjárt a hároméves korban kívánt csemeteszámig ritkítani, mert így, ha a csemetéket második életévükben valami elemi csapás éri, nem kell készlethiánytól tartanunk.

Végül jó az átollózott csemeték sorközeit korán felporhanyítani, hogy az erősebb fejlődésnek induló csemeték elegendő táplálékot találjanak.

A *Liparis dispar* a pozsonyi kir. erdőfelügyelőség területében.

Irta: *Matusovits Péter* kir. alerdőfelügyelő.

A *Liparis dispar* előfordul a pozsonyi kir. erdőfelügyelőség területéhez tartozó mind a három megyében.

Bars vármegyében a nagysallói, hölvényi és csekei határban lévő primási, valamint a fakóvezekényi, nemcsényi, maholányi, ebedeczi és kovácsi határok erdeiben szórványosan.

Nyitra vármegyében a galgóczi, nyitrai és holicsei szolgabírói járásokban, nevezetesen: a nyitrai püspökségnek az üreghi és csápori határban fekvő fábiánvölgyi erdeiben, Románfalván gróf Andrássy Dénes hitbizományi erdejében, Assakürth, Könyök, Lehota, Sarluska, Szil, Ujlak, Kisbáb, Nagybáb, Elecske, Galgócz, Kelecsény, Lakács, Récsény, Egbell, Szmolinszko, Radimó, Radosóc,

Czoborfa és Holics községek, illetve Szakolcza város határában fekvő erdőkben.

Pozsony vármegyében Czajla község határában id. gróf Pálffy János birtokán, Modor város erdőbirtokán és szórványosan a malaczkai szolgabírói járás erdeiben.

Amint fentebbiekből látható, a Liparis dispar meglehetősen el van terjedve.

A Liparis dispar irtására eddigelé a következő óvintézkedések tettek: a petecsomók szedése és elégetése, a lepkék szedése és széttaposása, a bábok szedése és széttaposása, a petecsomóknak és az együtt lévő hernyóknak (hernyófolt) mésszel és illetve kátránnyal való bemázolása.

Az eredmény a következő: a petecsomók szedése, miután a lepkék nemcsak a törzsre, hanem a magasban fekvő ágakra is rakják petéiket és ezek leszedhetők nem voltak, teljesen be nem vált és emellett költséges. A lepkéknek világító tüzekkel való pusztítása oly csekély eredményt mutatott, hogy ez eljárást fentebb nem is említettem.

A lepkéknek gyermekekkel való szedése, miután a lepkékből (nőstény) sok magasban ül és el nem fogható, hiányos védelmi eszköz, ugyanígy van ez a bábszedéssel is.

A petecsomóknak oltott mésszel való bemázolása tekintettel arra, hogy a mész a megszáradáskor össze-vissza repedezik és a petecsomókat a levegőtől el nem zárja, sőt a madarak és az idő viszontagságai ellen meg is védi, céltalan. A hernyófoltoknak mésszel való bemázolása a hernyók pusztulásával végződött.

Legnagyobb eredmény érte el a petefészkek kátránnyal való bemázolásával, mert ez a petecsomókat a levegőtől teljesen elzárta és egyben a hernyók kikelését, illetve kimászását is megakadályozta. Előnye ezen eljárásnak az is, hogy hosszú póznákra alkalmazott meszelőkkel eszközölhető, melyekkel a magasabban lévő petefészkek is bemázolhatók. Ez eljárás meglehetősen gyors és nem költséges. Legnagyobb baja az, hogy erre a munkára cigányon kívül más nem igen vállalkozik.

Modor város a Liparis dispar petéiből az elmúlt ősszel 11448 kilogrammot szedettet össze. Miután pedig egy gramm pete

átlagosan 1200 darabból áll, ennél fogva Modor város erdeiben múlt év őszén 137 millió 376.000 db petét szedtek össze.

Igen érdekes volt az elmúlt évben a nagy és kissenkviczi és schweinsbachi határookban fellépett *Liparis dispar* pusztulása. A kérdéses erdőkben a *Liparis dispar* 1906. évben jelent meg nagyobb mértékben. Az ellene tett összes óvóintézkedések eredménytelenek voltak. 1907. évben még nagyobb tömegben jelent meg. Az első lombozatot hamarosan lefalta, mikor az elfogyott, nekiment a gyomnak, sőt még a tűlevelűeket is megfosztotta tűtől. Azután éhség következtében elpusztult. Eltűnt, mintha soha sem lett volna előbb ott. Ez bizonyult be tehát a legradikálisabb kurának. Ahol legjobban szedték és legjobban védekeztek ellene ott 5—6 évig sem tudtak megszabadulni tőle, ahol legkevésbé, ott 1—2 év alatt eltűnt, megölte az éhség.

Ezzel nem azt akartam mondani, hogy az erdész ne törődjék a káros rovarokkal, csak felemlítettem, hogy az ember maga nem képes őket közvetlenül tönkre tenni, de közvetve képes elszaporodásukat meggátolni. Elsősorban a madarak védelme, gondoskodás arról, hogy azok fészekrakásra alkalmas odukhoz jussanak, a czinkék és egyéb hasznos madarak téli etetése stb., ezenkívül a hasznos rovarok szaporodásának mesterséges előmozdítása, ezek azok az óvóintézkedések és védelmi eszközök, melyek amellet, hogy ugyszólván költséggel sem járnak, erdeinket a káros rovarok pusztításaitól megvédik.

A tavaszi erdészeti államvizsga.

Április 27-ike és május 7-ike közt folyt le a tavaszi erdészeti államvizsga.

A vizsgáló-bizottságban *Horváth Sándor* min. tanácsos, bizottsági elnökön kívül *Fekete Lajos* min. tanácsos, ny. főiskolai tanár, *Vadas Jenő* m. k. főerdőtanácsos, főiskolai tanár és *Bund Károly* egyerületi titkár vettek részt.

A vizsgára 21-en jelentkeztek, kik közül 20-an kaptak ok-

levelet, névszerint: Bachmann Ottó, Bakos Vilmos, Fromm János, Gaal Imre, Háger Gyula, Kakódy Dániel, Kelecsényi Mihály, Kelle Arthur, Léber György, Mózs Ferencz, Nederland Rezső, Plotényi Jenő, Richter József, Schalát Béla, Schwartz Béla, Shmilliár Károly, Szorkovszky Libor, Toperczer Oszkár, Velics Rezső és Vojtás Árpád.

Az államvizsga írásbeli részén a következő három kérdés volt megoldandó.

I.

Valamely volt urbéres község szolgálommegváltás czimén 300 hold olyan erdőt kapott, mely 400—500 *m* tengerszin feletti magasság között, felerészben északi kitétséggel, jó televényes talajon álló, 50—60 éves elegyetlen bükk szálerdőt alkot, másik felerészét pedig déli-délkeleti kitétség mellett bükkal és gertyánnal elegyes, 70—80 éves kocsánytalan tölgy szálerdő képezi.

Az erdőgazdaság a község lakosainak épületi-, szerszám- és tűzifa-szükségletének kielégítésén kívül a nagyobb értékű tölgy-műfa termelését is céljául tűzi ki.

Ezekre való tekintettel vizsgálattevő milyen üzemmód, esetleg üzemmódok alkalmazásával vélné czélszerűnek kezelni a község erdejét és ehhez képest a meglévő faállományokat miképpen használná ki és milyen módon ujitaná fel?

II.

Irja le vizsgátevő a faeladás különféle módozatait, azok előnyeinek és hátrányainak kiemelésével és jelölje meg azon viszonyokat, melyek között az egyes módok alkalmazása jogosult.

III.

Készítse el vizsgátevő a mellékelt térképen és részletes erdő-leírásban ismertetett erdőbirtok térszakozásának tervezetét 100 éves forduló feltételezésével és az egyes erdőrészleteknek a fordulószakokba való olyan besorozásával, amely a legczélszerűbbnek tartott vágatási sorrendnek megfelel.

Részletes erdőleírás.

Részlet	Valódi ter. k. hold	Talaj	Termőhelyi oszt.)	Fanem és elegyarány	Kor	Sűrűség	Megjegyzés
1.	90	Kőzépmező és mély homokos agyagtalaj trachyt felett.	III.	Kocsántalan tölgy 0·7 bükk 0·3	105	0·8	Elvénült sarjerdő
2.	65		III.	tölgy 0·6 bükk 0·4	5—15	0·6	A régi tölgytuskókon keletkezett sarjak a magról kelt fiatalost elnyomással fenyegetik. A fiatalabb részekben nagyobb hézagok.
3.	5		III.	—	—	—	Beerdősítendő tisztás.
4.	100		IV.	tölgy 0·6 bükk 0·2 erdei f. 0·2	30	1·0	Tuskósarjak és a felülkerekedett erdei fenyő a tölgyfiatalost helyenkint veszélyeztetik, más helyeken a tuskósarjak és az erdei fenyő nagyobb tiszta csoportokat alkotnak.
5.	10		V.	—	—	—	Beerdősítendő tisztás.
6.	45		IV.	tölgy — 0·4 bükk } 0·6 gyertyán }	70	0·9	Gyérítésre szorul.
7.	70		II.	tölgy 0·5 bükk 0·5	120	0·7	Magról kelt erdő. Helyenkint hézagok, melyekben egyes felújulás észlelhető zárt csoportokban.
8.	5		V.	—	—	—	Eddig legeltetett, kopárosodó tisztás, amely beerdősítendő.
9.	50		II.	Luczf. 1·0	35	1·0	Egykori tisztás, tulsűrű, igen buja fejlődésű luczfenyővel betelepítve.
Össz.	440						

*) Az ált. fatermési táblák szerint

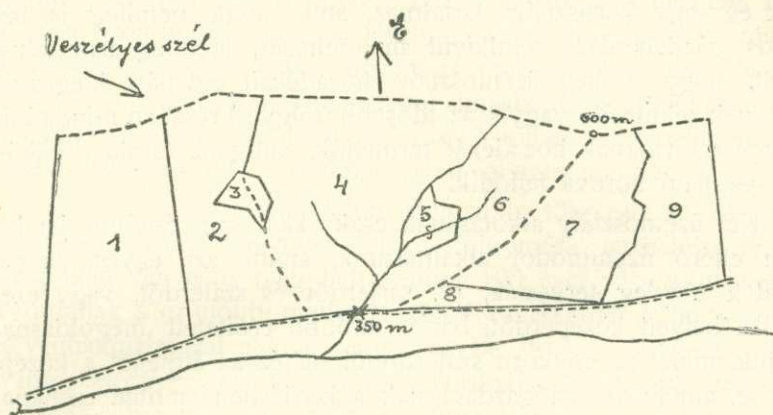
Készítse el továbbá az első fordulósakra vonatkozólag a részletes főhasználati tervet, megállapítván az évi fatömeghozamot is, a fatermési táblák segítségével vételével.

Készítse el végül az első félfordulósakra a részletes elő- és mellékhasználati, valamint felújítási terveket, felölve az adott esetben szükségesnek ítélt összes gazdasági műveleteket.

A térszakovási tervezet, valamint szükség esetén a részletes tervekben javasolt intézkedések is röviden indokolandók.

*

Az erdészeti államvizsgára készülő fiatal szaktársaknak nem ajánlható eléggé, hogy az Erdészeti Lapokban esetről-esetre évek

31. ábra.

hosszu sora óta közzétett államvizsgai írásbeli kérdéseket tanulmányaik során megoldják és munkálatukat valamelyik idősebb szaktárs (főnökük) bírálatának vessék alá. Erre való tekintettel s mert a jelen esetben is a kérdések megoldása legnagyobb részben igen hiányos volt, mintegy példaként ideiktatjuk a fenn közölt I. és III. kérdés *vázlatos* megoldását s ahhoz a kérdést magát, valamint a vizsgázók által választott megoldásokat megvilágító egyes megjegyzéseket fűzünk. Ezzel nem akarjuk azt mondani, hogy más helyes megoldás nem lehetséges, de a legegyszerűbb és legtermészetesebb megoldásként az alábbi kínálkozik. A megjegyzések és magyarázatok miatt ez a válasz természetesen hosszabb, mint amennyit az államvizsgáló fiatal szaktárs a kiszabott

rövid idő alatt írhat, ki egyetmást csak röviden jelezhet, amit mi itt bővebben fejtegettünk.

I. kérdés. A legegyszerűbb eljárásnak az mutatkozik, ha az egész erdőt egy szálerdő-üzemosztálynak tekintjük, amelyben azonban idővel, amidőn t. i. a fiatalabb faállománnyal borított északi oldalon is kezdetét veheti a főhasználat, két vágás is evezhető, tehát két vágássorban folyik a használat. Egy üzemosztály alkotása mellett szól a terület csekélysege és az a körülmény is, hogy ebben az esetben legalább két korosztályt ölel fel az üzemosztály, ellenben ha két üzemosztályt alkotunk, azok mindegyike csak egy-egy korosztályt tartalmaz, ami a csak némileg is tartamos gazdálkodást rendkívül megnehezíti, illetőleg arra kényszerít, hogy a két üzemosztály hozadékait egymást kiegészítő egésznek tekintsük, vagyis az idősebb (tölgyes) részben mindaddig az egész birtoknak hozadékát termeljük, amíg az északi (bükkös) rész vágható korúvá fejlődik.

Két üzemosztály alkotásának csak akkor van értelme, ha két igen eltérő üzemmódot alkalmazunk, amint azt egyes vizsgajelöltek tényleg tervezték, pl. sarjerdőt és szálerdőt, vagy ezek egyike helyett középerdőt, bár ez utóbbit erőltetett megoldásnak tartjuk, mert az egykoru szálerdőből nehéz az átmenet a középerdőre, amely az erdőgazdaságnak a kérdésben említett céljának ugyan kiválóan megfelelhet, de igen gondos kezelést igényel, amilyenben volt urbéres közbirtokosságaink erdei ma még távolról sem örvendenek. Ez az utóbbi szempont ugyan a vizsgálat szempontjából teljesen mellékes, mert itt nem a jelen viszonyokhoz való alkalmazkodásról, hanem a vizsgázó tudásának kimutatásáról van szó. Az egykoru idősebb szálerdőről a középerdőre való körülményes átmenetet egyébiránt azoknak egyike sem írta le, kik a középerdőt a kérdés megoldásába belevonták. Egyik vizsgajelölt a tölgyes részt kétkoru szálerdőalakban kívánná kezelni. Részünkről ezt mindenesetre jobb megoldásnak tartanók a középerdőnél, az átmenet is könnyebb.

A kérdés az üzemrendezésre tulajdonképpen nem terjed ki, nem eshetett volna tehát kifogás alá, ha azt a kérdést, hogy miképpen osztjuk el időbelileg a kérdésben felsorolt faállománykorok mellett

a használatokat, elmellőzzük. A vizsgázók legtöbbje azonban erre is kiterjeszkedett, de emellett megfeledkezett arról, hogy a fiatalok faállományok hiánya a használat menetének gyorsítását, ha nem is mindjárt a jelenben, de a jövőben minden bizonynnyal szükségessé fogja tenni, a területnek egyes fordulósakokba való sablonos besorolásával tehát a kérdés megnyugtató módon nincsen megoldva. Mások ismét azzal követtek el hibát, hogy a külön üzemosztályként (szálerdő) kihasított északi oldal (bükkös) vágásfordulóját 60 évben állapították meg, amely korban tudvalevően a bükk sarjadzási képessége még tetemes, a szálerdőként való felujítást tehát ez a körülmény igen meg fogja nehezíteni. Igaz, hogy a faállomány egykoru lévén, a vágás hovatovább idősebb és idősebb részekbe kerül, de ez is csak a 60 évnek *átmeneti* fordulóként való választását tehetné indokoltá, a legjobb növekvésben lévő bükk szálerdőnek 60 éves korában való kihasználását *rendszerre* tenni, állandósítani ezért még nem szabad.

Eszerint 80, a déli oldalon előforduló tölgyesre és arra való tekintettel, hogy nagyobb értékű tölgyműfa termelése is feladatunkká van téve, még helyesebben 100 évet választunk vágásfordulónak s ez utóbbi mellett is szükségesnek találjuk, hogy az elő- és véghasználatokat akként rendezzük be, hogy a bükkal és gertyánnal elegyes tölgyes törzseinek koronáját a 70–80 éves kortól kezdve fokozatosan szabaddá téve, a tömeggyarapodás s különösen a vastagsági növekvés elősegíttessék, hogy a kívánt nagyobb értékű, erősebb tölgytörzsek a 100 éves forduló mellett előállíthatók legyenek.

A jelenlegi faállományok csekély korkülönbsége miatt azonban a közelebbi jövőben a 100 évnél kisebb fordulónak, tehát körülbelül a 80 éves fordulónak megfelelő évi vágásterületet vennők a használatok mértékének alapjául, sőt az első fordulósak elteltével, tehát 20 év múlva, amidőn mindinkább korosabb erdőrészletek kerülnek használat alá, a használatok menetét átmenetileg valószínűleg czélszerű a 60 éves vágásfordulónak megfelelő mértékig fokozni.

A használat módjául mindkét nemű erdőben a fokozatos felujító vágást választanók, az északi oldalon esetleg a jegenyefenyőnek alátelepítés útján való elegyítésével kapcsolatosan, ha

t. i. a kérdéses erdő valamely magasabb hegység nyulványain terül el. Ha ellenben, pl. a Vértes-hegységhez hasonlóan a környéken 500 métert lényegesen meghaladó pont nincsen s a kellő légköri nedvesség is hiányzik, úgy a jegenyefenyő nagyobb mértékben való tenyésztésétől el kell tekinteni és lényegileg az elegyetlen bükköst kell továbbra fenntartani.

A legközelebbi 10—20 évre egyébiránt a bükkösben a főhasználatnak szünetelni kellene s csak 1—2-szeri gyérités volna előírandó.

A tölgyesben a fokozatos felujtító vágás során elsőnek főként a közbeelegyülő bükk és gyertyán nagyobb része fog kiszedetni, de mindig tekintettel arra, hogy ez a két fafaj a jövő faállományból se hiányozzék, mert ezek a tölgy ágtiszta fejlődésének legjobb biztosítékai.

A bükk és gyertyán a közbirtokosság tűzifa-szükségletének fedezését biztosítja, míg egyes szintén kiszedhető tölgyek az épületfa-szükséglet kielégítésére fordíthatók, esetleg eladhatók. Ha a bükk és gyertyán tulsűrűen és a tölgy felujulását megelőzően lepné el az erdő alját, úgy a tölgyet mesterséges uton, a makknak a még érintetlen vagy vetőre vágott területen kapa után való jó sűrű vetésével kell megtelepíteni. A legtöbb vizsgáló által ajánlott tarvágás és ezt követő tölgyültetés legkevesbbé felel meg az adott fafajoknak és a sikerre nézve nem oly megbízható, mint a fokozatos felujtító vágás vagy a kapa után való alávetés. A végvágást az idős tölgyek vastagsági növekvésének kiaknázása céljából lehetőleg elhalasztanók, természetesen nem oly hosszú időre, hogy az újulat lényeges kárt szenvedjen.

A főhasználat által nem érintett területen a kellő gyérités útján kell odatörekedni, hogy a tölgyek koronái kellően kifejlődhessenek és a további fenntartásra már nem alkalmas faegyedek időnkint kiszedessenek, ami különösen azokban a részletekben bir fontossággal, amelyek csak aránylag magas korban kerülnek majd vágatás alá.

III. kérdés. A kívánt térszakozás keresztülvitele céljából első sorban az erdő korosztálytáblázatát állítjuk össze. A korosztályok jelen eloszlását összevetve a szabályozással, azt találjuk, hogy

nagy feleslegünk van az I. és IV. korosztályban, ellenben III. korosztálybeli faállományunk egyáltalában nincs s a II. korosztályban is hiány van. Az V. korosztály (1—20 éves és tisztás) 85 holddal körülbelül megfelel a szabályos korosztályi területnek (88 hold). Az I. és IV. korosztályban mutatkozó felesleg fedezi a II. és III-ban mutatkozó hiányt, az egyes fordulószakokba tehát körülbelül a szabályos fordulószaki területnek megfelelő használatot írhatunk elő, annál is inkább, mert a 7. részlet állapota annak valamivel késleltetett kihasználását megengedhetővé teszi.

A térszakozást célszerű egyenlő termőhelyi osztályra (ez esetben a legnagyobb számban előforduló III. osztályra) átszámított területtel végezni, egyszerűség kedvéért azonban ettől jelen megoldásnál eltekintünk.

A legközelebb kihasználás alá kerülő részlet kétségkívül az 1., mint elvénuült, már kellően nem növekvő sarjerdő, mely mielőbb a talajban rejlő erőt jobban kihasználó fiatalossal váltandó fel; továbbá a 7., melynek kora 120 év, de magról nőtt erdő lévén, inkább fenntartható, mint az előbbi. Itt is azonban a hézagokban már megtelepült fiatalos fenntartásáról gondoskodni kell. A részletes erdőleírason végigtekintve, még szemünkbe ötlük, hogy a 9. részlet sem tartható fenn célszerűen a szabályos vágatási korig, mert a luczfenyő a termőhelyi viszonyoknak, az erdőleírásból következtethetőleg, nem felel meg. Egyidőre azonban még kíváncsatos ennek a részletnek a fenntartása, hogy a most 35 éves, tulsűrű faállomány kihasználásakor jól értékesíthető faanyagot nyujtson.

A nyugat felől jelzett veszélyes szél azonban ezt a 9. részletet, mihelyt a 7. részletet előbb használjuk ki, nagymértékben fenyegeti. Itt tehát két ellentétes kívánság merül fel, amelyeknek a lehetőség szerint egyaránt eleget kell tennünk. A kihasználás irányát a lombfaerdőben is keletről nyugatra választjuk, mert a gyakori nyugati szél szárító hatása elől ez védelmet nyújt.

A 9. részlet ma 35 éves, tehát oly korban van, hogy szélső egyedei, ha a szomszédos faállományból (7. részlet) mintegy 20 m széles pásztát (nyitó vagy elkülönítő vágást) kivágunk, gyökérzetükben még megerősödnek és dus, a törzs nagy részét elfoglaló koronát fejlesztve, nagyobb ellentálló képességgel bírnak a szél

hatása ellen s így reményünk lehet, hogy a 9. részletet a 7-nek esetleg teljes letarolása után is veszély nélkül fenntarthatjuk addig, amíg törzsei elegendően megerősödtek a kihasználásra, amit egyébiránt erőteljesen vezetett gyéritések útján is előmozdítani igyekszünk. Az elkülönítő vágás területe erőteljes fenyőcsemetékkel azonnal beültetendő, hogy területe parlagon ne heverjen s hogy az ekként telepített fiatalos is távoltartsa a szél hatását a luczfenyves belsejétől.

A hazánkban szokatlan, de az irodalomból ismeretes és külföldön széltiben alkalmazott ezt a segédeszközt egyik vizsgajelölt sem vette igénybe.

Valamivel rövidebb ideig olyképpen nyújthatunk a 9. részletnek védelmet, hogy a 7. részletnek fokozatos felujítása során a 9. részlet mentén a tölgyes egy 30—40 öl széles pásztáját érintetlenül hagyjuk s csak a terület többi részén eszközöljük a kihasználással kapcsolatos felujítást körülbelül a vetővágás állapotáig, azután ezen a területen néhány évig lényegesebb további ritkítást nem eszközölünk, hanem ezalatt a 9. részletnek a tarvágás útján való kihasználást eszközöljük keletről nyugatra haladva s csak ennek megtörténtével fejezzük be a 7. részlet felujítását, illetőleg kihasználását.

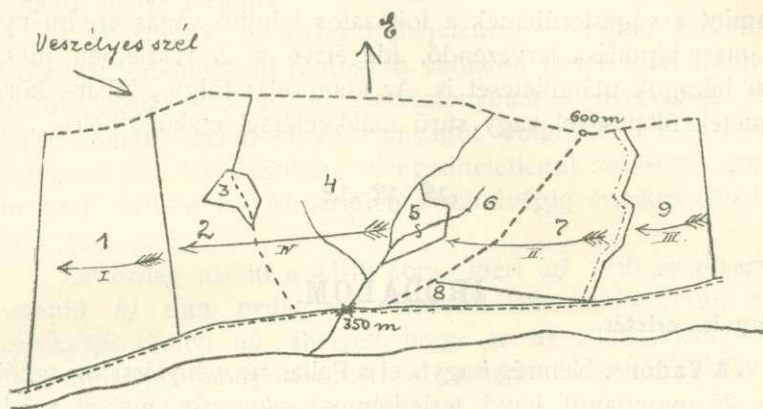
Ezek előrebocsátása után már most a térszakozás, a nyitó vágás alkalmazását feltételezve, a következő:

	Terület k. hold	Átlagos vágatási kor év
<i>I. fordulósak :</i>		
7-ből	5 *)	120
1-ből	80	115
<i>II. fordulósak :</i>		
1-ből	10	135
7-ből	65	150
9-ből	10	65
<i>III. fordulósak :</i>		
9-ből	40	85
6-ből	45	120

*) Elkülönítő vágás és a már meglévő fiatalos csoportok kellő mérvű felzabadoztatására szükségelt használat.

	Terület k. hold	Átlagos vágatási kor év
IV. fordulósak:		
4-ből	85	100
V. fordulósak:		
4-ből	15	120
3-ből	5	90
2-ből	65	100
Összesen ---	425	—

Az első forduló alatt nem kerül kihasználásra az 5. és 8. részlet (összesen 15 hold), amelyek valószínűleg csak a körülöttük

32. ábra.

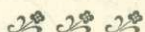
fekvő többi részlet kihasználása után erdősíthetők be czélszerűen. De lehet az 5. részletnek valamely gyorsan növvő fannemmel való azonnali erdősítését is tervezni, s azt a III. fordulósak végével kihasználni, nemkülönben a kopárosodó talaju 8. részletet is rögtön beerdősíteni, ha a terep olyan, hogy a 7. részlet kihasználásakor nem kell a fát ezen a fiataloson átszállítani és a legeltetés tilalmazása nem elegendő arra, hogy a talaj begyepesedjék és további romlása megakadályoztassék.

A részletes *főhasználati tervet* a térszakozás és a fatermési táblák segítségével igen könnyű összeállítani, evvel tehát itt bővebben nem foglalkozunk.

A részletes *előhasználati tervben* a 2. részlet idősebb részén

található tölgytuskósarjaknak cserhántással való kiszedése, hasonlóan a 4. részletben a tuskósarjak ama részének kiszedése tervezendő, amely a magról kelt fiatalost elnyomással fenyegeti; kiszedendő itt továbbá az erdei fenyő egy része is. Ahol azonban a sarjak és az erdei fenyő nagyobb tiszta csoportokat alkotnak, ott azok már csupán gyéritendők, ha szükséges, de teljes eltávolításuk mellőzendő. Gyéritésre előírandó végül a 6. és 9. részlet.

A részletes felújítási tervben első sorban a nyitó vágás területének (mintegy 3 kat. hold) luczfenyővel való beültetése, azután a 3. és a fentiek szerint esetleg az 5. és 8. részletek beerdősítése, valamint a vágásterületnek a fokozatos felújító vágás eredményéhez mért kipótlása tervezendő, ide értve a 2. részletben mutatkozó hézagok utánültetését is. Az utánpótlás tölgy-, juhar-, köriscsemeték ültetésével vagy sűrű makkvetéssel eszközölhető.

IRODALOM.

Könyvismertetés.

„**A Vadőr**“. Nemrég hagyta el a Pallas részvénytársaság sajtóját az a 26 nyomtatott ivnyi terjedelmes szakmunka, melyet a földmívelésügyi m. kir. miniszter a m. kir. erdőőri szakiskolák részére néhai Illés Nándor nyug. m. kir. főerdőtanácsos által kézi tankönyvül íratott meg.

A 120 ábrával tarkított vaskos könyv, néhány fogyatékosága daczára is, hézagpótló hivatás betöltésére van rendeltetve, mert a vadászati ismeretek összességét így encyklopédikus modorban és éppen a vadőri teendők kidomborításával hazai irodalmunkban még egy munka sem tárgyalta.

A szöveget mindvégig könnyen gördülő s jól csengő, zamatos magyarság, világos és könnyen megérthető előadás jellemzik. Sajnos, hogy a szöveg közé elhelyezett rajzoknak és képeknek ily elismeréssel nem adózhatunk, mert ezek sok helyütt bizony kezdetlegesesek és zavarosak, úgy hogy tulajdonképpen rendeltetésüknek, a szöveg gyorsabb megértetésének alig felelnek meg.

Előljárójában a könyv a hazai vadfajok természetrajzi leírásával foglalkozik. Kár, hogy a rajzok itt teljesen hiányoznak s a jól megválasztott szöveget élethű képek nem teszik szemléltetőbbé. Pedig jó klisék beszerzése talán elenyésző csekély költségbe került volna, azzal a haszonnal szemben, amennyivel e könyv becse emelkedett volna különösen azok előtt, kik a vadőri pályára mind autodidakták készülnek s kiknek nincs alkalmuk az egyes állatokat valamely intézet vagy iskola gyűjteményében megismerni. Nem ártott volna továbbá itt a fácánok különböző fajtáit is legálább vázlatosan s legjellegzetesebb sajátosságaikban ismertetni, mert később a fácánok mesterséges tenyésztésénél a különböző fajtákra utalás történik.

A következő „A vadak*) életjelenségei” című fejezetben a vadászati szempontból fontosabb vadfajok életmódjáról, életviszonyairól, szokásairól és az életviszonyokat s szokásokat eláruló külső jelekről szerző bőséges anyagot dolgozott fel s a vadőri szakismeretek kiegészítésére elengedhetetlenül szükséges eme természeti jelenségeket kimerítően s mindvégig érdekes előadásban tárta fel.

Zavarólag hat itt a 41-ik ábra, mert *a)* alatt az olvasó felé vonuló, *b)* alatt pedig az olvasótól eliramodó zerge nyomcsoportját tünteti fel, ahelyett, hogy az *a)* alatti rajzot — épp úgy mint valamennyi nyomát — fordítva, az olvasótól távolodó irányban mutatta volna be.

A „Vadak tenyésztése” című fejezetben a szarvassal nézetünk szerint nem elég kimerítően foglalkozik. Tanulságosabbnak és áttekinthetőbbnek tartottuk volna e fejezetben a tenyésztéssel kapcsolatos összes tudnivalókat itt részletezni, mely esetben a vadászati építményeknek külön fejezetet szentelni nem kellett volna.

Kár, hogy szerző kellően ki nem domborította, hogy a fácán-és fogolytenyésztés milyen természeti viszonyok között kecsegtet eredménnyel s hogy az a kötött agyagos talajokon egyenesen mellőzendő.

*) A vad szónak többes száma csak helytelen magyarsággal használható.

Hosszabb értekezésben tárgyalja a mesterséges fáczántenyészést, bár sajnos, csak az elavult és számos hibája miatt tökéletlen cseh, illetve német eljárást ismerteti s nem a modern angol rendszert, mely mint a raczionális fáczános mintaképe, külföldön hova-tovább nagyobb tért hódít, hazánkban pedig a dunántúli részeken s a vadászterdei m. kir. erdőőri szakiskolában máris meg van honosítva. A fáczáncsibék kikeléséről szóló ismertetésében azonban egyenesen lehetetlennek tartjuk ezt az állítását (l. 137. oldal utolsóelőtti bekezdése) hogy: „Megesik néha, több csirke kél ki, mint tojás volt.”

A vadászati építmények fejezete alatt bemutatott rövid ereszü szarvas- és őz-etetők — számos tapasztalt vadász megfigyelése szerint — kevésbé váltak be, mint azok, melyeknél az eresz a vályu, illetve szénarács előtt táplálkozó állat egész testét fedi, minélfogva nem ártott volna ezek szerkezetét is közölni.

De egyenesen hibásnak tartjuk a sónyalatóknak olyatén berendezését, melynél a láda a földből 10 *cm*-nyire kiáll, mert tudvalevő, hogy minden — ujonnan berendezett — sózót annál szívesebben keresi fel a vad, mennél kevesebb feltűnő jelenséget visel magán s minél egyszerűbben illeszkedik be a természetes környezetbe.

A láda kiálló pereme a vadban gyanút kelt, úgy hogy egyáltalán nem, vagy csak nagysokára fogja a sózót felkeresni.

Folytatólag a cserkésző ösvények és barkácsoló utakról szóló értekezés közben a fáknak meghajkolását (l. 169. oldal) is ajánlja. Azt hisszük, hogy ma már minden erdőbirtokos szigorúan meg fogja tiltani e barbár szokást, mely csak arra jó, hogy a fák megbetegedésének utat nyisson.

„A vadász eszközei” című fejezetben nézetünk szerint üdvös lett volna a golyós fegyverekről nemcsak általánosságban megemlékezni, hanem a most divó golyós pusák közül legalább a Mannlicher- és Mauser-rendszerűeket részletesen ismertetni s ezeket bemutatni, de természetesen nem oly primitív rajzokban, mint a 178—182. lapokon látható sörétes fegyverek, hanem világos és jól tájékoztató képekben.

A puska kipróbálása című szakaszban a golyós fegyverek belövését behatóbban tárgyalni nem ártott volna, mert a vadórtól

méltán elvárjuk, hogy söréttel s golyóval egyaránt jól tudjon löni. De másrészt éppen a vadőr, kinek uttalan utakon, tüskön-bokron keresztül kell bolyongania, igen gyakran kerül abba a helyzetbe, hogy golyós fegyverének irányzéka, célgombja eltolodik, avagy hogy kéz alatt vásárol valamely használt fegyvert; s mivel a fegyverkovácstól rendszerint nagyon messze lakik, ő maga kénytelen fegyverét belőni és kiigazítani.

A fogóeszközök leírásánál tulságosan sokat foglalkozik a gyakorlatban kevés értékkel bíró törökkel és csapóvasakkal. Ehelyett célszerűbb lett volna a mindinkább térthódító kelepcczék és fogóládák több fajtáját megismertetni s különösen azokat, melyeket a vadőr maga is elkészíthet.

E fejezet végén talán alkalomszerű lett volna még a vadőr egyéni felszereléseiről is megemlékezni s ezek között a hósarukat és lábszánokat (ski) s ezek használati módját és előnyeit röviden tárgyalni.

Folytatólag a „Vadászat“ czimű fejezetben szerző a vad kinyomozásáról, a vad megközelítéséről, a vadászat különböző módjairól s ezekkel kapcsolatban a kopók, véredek, tacsók és vizslák tanításáról és bevezetéséről világos előadásban s könnyen megérthető modorban oly becses adatokkal ismerteti meg az olvasót, hogy azokból laikus és gyakorlott vadász egyaránt hasznos utmutatásokat meríthet. Kár, hogy a hajtóvadászat szakaszában a vadászat rendezőjének, a vadászok felállítójának s a hajtók vezetőjének kötelezettségeit és felelősségét nem eléggé domborítja ki s a hívással való vadászatnál nem írja le kellő részletességgel a szarvas- és őzhívás módjait és eszközeit legalább úgy, amint azt farkas-, róka- és császármadár-csalogatásnál megtette.

A következő szakaszokban a vadőr teendőit a lövés után, a vad sebesülésének jeleit, a megsebzett vad követésének szabályait (s itt a véreb tanítását is), az elesett, de még élő vad megölését, a lelőtt vad kezelését s előkészítését a konyha számára, piacra szállítását, a vadbőr lenyuzását, a kitömésre szánt vad kezelését s végül a lehullott agancsok gyűjtését kimerítően ismerteti.

Egyetlen megjegyzésünk itt az volna, hogy a vadászebek tanításával és bevezetésével kapcsolatban talán célszerű lett volna az ebtenyésztést is legalább vázlatosan megírni s hogy az ebek

betegségeinek szánt szakaszban jó lett volna ezek legveszedelmesebbikéről, a veszetzésről is megemlékezni.

A kártékony vad mérgezése és a vad megvédelmezése emberek ellen az utolsó két fejezetben bőszeges adatokat tartalmaz a vadőr eme kiválóan fontos két kötelezettségének teljesítésére.

Végül a függelékben a vadászatról szóló 1883. évi XX., valamint a fegyveradóról és a vadászati adóról szóló 1883. évi XXIII. t.-cikket közli némi magyarázatokkal ellátva s ezeken kívül néhány kormányrendeletet a vadászat köréből.

Azt hiszszük, hogy e munka a vadászati alapismeretek terjesztését hathatósan elő fogja segíteni s az erdőőri szakoktatásnak, kellő magyarázatokkal s szemléltető tanítással kiegészítve, hasznos szolgálatokat fog tenni.

Elárusításával a földmivélésügyi miniszter ur a Pallas, Nagel Ottó és Eggenberger budapesti, valamint Vitéz A. kassai könyvkereskedő czégeket bizta meg s bolti árát potom egy koronában állapította meg.

Sugár Károly.

Jurgó község határának háromszögelése. Ily czimen *Szent-istványi* Gyula m. kir. bányatanácsos és selmeczbányai főiskolai tanárnak a „Bányászati és Kohászati Lapok“ 1906. évfolyamában közölt értekezése „Különlenyomat“ alakjában megjelent.

A szerző a szepesvármegyei *Jurgó* (ujabban: Szepesgyörke) község előljáróságának megbizása folytán, említett község határának területét az 1906. évben háromszögelés utján megállapította.

„Hogy a főiskolai hallgatóság eklatáns példában megismerje ama intézkedéseket, mérésmódokat és számításokat — írja szerző értekezése bevezető részében — melyek ily nagyobb feladatnál felmerülhetnek, elhatározta, hogy a munkálatok leírását a „Bányászati és Kohászati Lapok“-ban közli“.

Szerző értekezésének elején elősorolja mindama műszereket, mérési és más segédeszközöket, melyeket munkálatai végezése közben alkalmazott; majd ezután a háromszögelési munkálatokat megelőző tennivalókat (terepviszonyok tanulmányozása, az országos III. rendű háló jelzőköveinek felkeresése, háromszögelési pontok jegyzékének s a kiválasztott pontok rendszáljegyzékének beszerzése stb.) sorolja fel; ezután áttér a tulajdonképpeni mérés-

nek leírására, azok megértését 9 ábrával s a részletmérések eredményét különféle táblázatok közlésével magyarázza meg; végül leírásához csatolja Jurgó község átnézeti térképét, melyen az alkalmazott háromszögelési hálózat berajzoltatott.

A tudós szerző értekezése nemcsak a főiskolai hallgatóság-nak, de a gyakorlatban működő erdőmérnöknek is igen hasznos vezérfonalul s utmutatóul szolgál.

Minthogy szaktársaink egyike-másika jöhet abba a helyzetbe, hogy ily nagyobb körültkintést igénylő munkálatot kell végeznie, eme értekezést e helyen felemlíteni jónak láttam.

A művecske Selmeczbányán Joerges Ágost özv. és fia könyv-kereskedésében kapható s ára 1 K.

Tomasovszky Imre.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

603/908. sz. Közhirrre teszem, hogy a Szenicz községi (Nyitra vármegye) születésű Thebery István részére 1890. évi október hó 27-ik napján 38. szám alatt az erdőőri szakvizsga letételéről kiállított eredeti bizonyítvány megsemmisülvén, ahelyett nevezett részére 1908. évi 603. szám alatt az eredetivel egyenlő értékű hiteles másodlat adatott ki.

Pozsony, 1908. május hó 12.

Sághy Kálmán

m. kir. főerdőtanácsos,
kir. erdőfelügyelő.

KÜLÖNFÉLÉK.

Személyi hírek. Ő felsége a király *Rubinek* Gyulának, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatójának a magyar nemességet a *zsitvabesenyői* előnévvel, *Bernát* István országgyűlési képviselőnek és közgazdasági írónak pedig a *korláti* előnévvel adományozta. Mindketten az újabb gazdatársadalmi mozgalmak-

ban vezető szerepet visznek és ezen a téren szerzett érdemeik elismeréseként részesültek e kitüntetésben.

Wessely József és Miklitz Róbert emlékei. Mult hó 16-án Bécsben, a földmívelési főiskola előtti parkban két emlékmű lepleztetett le, melyek egyike Wessely Józsefet, az osztrák-magyar államvasutársaság bánati uradalmainak volt jószágigazgatóját és jeles szakíró, az egykori magyar erdészegyletnek egy időben alelnökét, a másik Micklitz Róbert volt osztrák országos főerdő-mestert ábrázolja. Wessely József tevékenységének nagy részét magyar földön fejtve ki, a magyar erdészet is részt vett a kegyeletos ünnepélyen azért, hogy az Országos Erdészeti Egyesület a maga képviselésére igazgató-választmányának egyik tagját, Hoffmann Antal urad. erdőfelügyelőt küldötte ki.

A birtokrendezési szakbizottság kinevezése. Az ország erdélyrészi, továbbá a volt partiumbeli vármegyék területén való új birtokrendezési eljárásról szóló 1908. évi VII. törvénycikk s az ezt kiegészítő 1200/908. I. M. számú végrehajtási rendelet alapján a földmívelésügyi miniszter az igazságügyi és pénzügyi ministerekkel egyetértőleg megalakította a birtokrendezési szakbizottságot. A bizottság elnöke lett Mezőssy Béla földmívelésügyi államtitkár, helyettese: dr. Bartóky József miniszteri tanácsos, tagjai: mint gazdasági szakférfiak Darányi Béla, Pirkner János miniszteri tanácsosok, Sierbán János és Ruisz Gyula m. kir. jószágigazgatók, Horváth Sándor, Tomcsányi Gyula miniszteri tanácsosok, Rochlitz Dezső m. kir. erdőfelügyelő, Józsa László műszaki tanácsos. A pénzügyminiszter a bizottságba Antalffy Andor és Kollár Dániel felmérési központi felügyelőket küldte ki, az igazságügyminiszter pedig: Avedik Simon és Zsiros Kálmán kir. kuriai bírót, dr. Sebess Dénes kir. ítélőtáblai és dr. Börcsök Andor kir. törvényszéki bírót, végül a földmívelésügyi miniszter dr. Papp Ragályi István, báró Podmaniczky Gyula osztálytanácsosokat és ifj. Ivády Béla miniszteri segédtitkárt. A bizottság titkári teendőit dr. Börcsök Andor kir. törvényszéki bíró végzi.

Az 1908. államköltségvetés tárgyalása tudvalevően valóságos gyorslépésben történt, nem csodálkozhatunk tehát, ha annak

során nevezetesebb felszólalás erdőgazdasági tekintetben sem történt. Mindössze Nagy György képviselő sürgette meg Mezőssy államtitkárnak a Székelyföldre való utazását, melytől ő az ottani közbirtokossági erdőknek az állami kezelés alól való kibocsátását várja.

Felemlítendőnek tartjuk még Bozóky Árpád határozati javaslatát, melylyel utasítani kívánta a kormányt, hogy a vadásatról szóló 1883. évi XX. t.-cz. oly módosítása iránt terjesszen a ház elé törvényjavaslatot, hogy a 2., 3., 4., 5., 6. §§. hatályon kívül helyezésével, a vadászat minden kivétel nélkül a földtulajdonos által, vagy annak beleegyezésével gyakorolható és hogy a mezei nyul is a kártékony állatok közé (13. §.) sorozandó.

A határozati javaslatot azonban sem a kormány, sem a képviselőház magáévé nem tette.

A nyárfa tenyésztésének jutalmazása Olaszországban.

Az olasz kormány tekintettel arra, hogy a fafogyasztás, mint a papírgyártás főanyaga, mindinkább nagyobb jelentőséget nyer és hogy ez a fogyasztás nagyban fölülmulja Olaszország erre alkalmas fahozamának mennyiségét — úgy hogy az olasz papírgyárak e tekintetben évenként jelentékeny behozatalra szorúlnak — a papírgyártással jól felhasználható fánemek s ezek között különösen a gyorsan fejlődő kanadai nyárfának termelésére jutalmakat tűzött ki.

E jutalmakra pályázhatnak azok az erkölcsi testületek és magánosok, kik 1908. évben kanadai nyárt ültetnek, azt jó eredménnyel művelik.

A kitűzött jutalmak a következők:

1. 3 egyenkint 900 lírás jutalom s aranyérem azok részére, kik legalább 3000 db;
2. 6 egyenként 600 lírás jutalom és ezüstérem azok részére, kik legalább 2000 db;
3. 12 egyenkint 300 lírás jutalom és bronzérem azok részére, kik legalább 1000 db;
4. 12 egyenkint 150 lírás jutalom olyanok részére, kik legalább 500 db kanadai nyárfát ültettek.

A jutalmakat az 1913. évben osztják ki. Ezenkívül a kötött

forgalmu birtokokon, a földmívelési iskolákhoz tartozó területeken, kísérleti telepeken, melyeket miniszteri rendelet jelöl ki, mintanyárasok fognak ültettetni és kanadai nyárcsemeték nevelésére csemetekertek berendeztetni.

Cs. Gy.

A görögországi erdők termelése és jövedelme az 1906. évben az atheni cs. és kir. osztrák-magyar konzul jelentése szerint a következő volt:

Épületi fa	48000	m ³
Hajóépületi fa	232	"
Szerszámfa	444	"
Tüzifa	398.600	quintal
Faszén	169.382	"
Valonea	73.770	"
Gyanta	46.152	"
Cserző és festőanyagok	5.300	"
Karnbok	2.830	"
Szelidgesztenye (gyümölcs)	853	"
Mész	377.203	"

Épület- és mufa termelése az előbbi évekhez képest apadt, mert a külföldről behozott épületfa az alacsony aranyázsio folytán jelentékenyebb versenyt okozott. Hasonlóképpen apadt a Valonea termése, ugyszintén a faszén és a mész előállítás is. Kiszállításra a fent felsorolt termékek közül különösen csak a Valonea és a gyanta kerül. 1906-ban 1,222.268 frank értékű és 62.600 quintalt kitevő Valoneát, valamint 541.288 frank értékű s 23.095 quintalra rugó gyantát szállítottak ki.

Gyanta iránt való kereslet a külföldről mindinkább élénkebb s az utóbbi időben jelentékeny mennyiség került kivitelre — Ausztriába és Magyarországba.

Cs. Gy.

Erdei tüzek. A napilapok hirei szerint a Székelyföldön ismét nagyobb erdei tüzesetek fordulnak elő. Így a Kovászna melletti Sűgepatak és Lőrinczoldal nevű erdőkben, a Zabola melletti Bojtos-erdőben és Gelencze község cseres erdejében volt több napig tartó tűz, amely tetemesebb kárt okozott.

Halálozások. *Sifft* Ágost m. kir. főerdész, a segesvári m. kir. járási erdőgondnokság vezetője és az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja m. hó 11-én hosszas szenvedés után 44. életében elhunyt.

Szeöts Géza II. éves erdőmérnökhallgató Selmeczbányán m. hó 17-én életének 22. évében elhunyt.

Béke hamvaikra!

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére *Hám* Ferencz uradalmi főerdésznek a hasznos vad tenyésztése és az erdőgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül a koronás arany érdemkeresztet adományozom.

Kelt Bécsben, 1908. évi április hó 23.

Ferencz József s. k.

Gróf Zichy Aladár s. k.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Kacsanovszky* József kir. főerdészt Susákról Budapestre helyezte át s szolgálatátteleire a vezetése alatt álló miniszterium erdészeti I/B. főosztályába osztotta be, a susáki kir. erdőrendezőség vezetésével pedig *Lehoczky* György kir. erdőmestert bízta meg.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Craus Géza* kir. alerdőfelügyelőt a marosvásárhelyi kir. erdőfelügyelőségétől a miskolczy kir. erdőfelügyelőséghez.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter az államerdészeti tisztviselők egyesített létszámába *Magyar* János végzett erdészeti főiskolai hallgatót a szegedi m. kir. állami erdőhivatalhoz, *Bizony* Ferencz uradalmi erdészegédet és *Kőrös* Gyula végzett erdészeti főiskolai hallgatót pedig a kolozsvári m. kir. erdőigazgatósághoz ideiglenes minőségű m. kir. erdőgyakornokká nevezte ki.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Michaleis* Fróbert m. kir. erdőgyakornoknak állami szolgálatáról történt lemondását elfogadta.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a selmeczbányai m. kir. központi erdészeti kísérleti állomás kebelében létesített erdeimagvizsgáló intézet részére 38558—1908. sz. a. a következő szabályzatot hagyta jóvá:

A selmeczbányai m. kir. központi erdészeti kísérleti állomás erdei magvizsgáló intézetének szabályzata.

I.

1. Az állomás a mintákat rendszerint a beérkezés sorrendjében veszi vizsgálat alá. Megokolt esetekben „sürgős” jelzéssel beérkezett mintákat soron kívül vizsgálunk meg.

2. A felek értesítése „Értesítés” vagy „Szakvélemény” útján történhetik. Mind a kettő a vizsgálat befejeztével lesz kiállítva. Előzetes értesítést külön kívánatra díjmentesen küldünk a beküldő által kívánt hatánapokon, de ezek postaköltségeit a fél viseli.

3. Az „Értesítés” csak a beküldött minta tulajdonságaira, ellenben a „Szakvélemény” az egész készletre vonatkozik, amelyből a minta vétetett.

4. Szakvéleményt csak oly mintáról adunk, melyet vagy állomásunk kiküldöttje vett hivatalos mintavétel után vagy amely az 1895. évi XLVI. t.-cz. végrehajtási rendeletének 13., illetőleg 11. §-ában előirt módon és mennyiségben vétetett és szabályszerűen csomagolva és lepecsételve érkezik hozzánk.

5. A vizsgálat eredményéről rendszerint csak a beküldőt értesítjük, az értesítés vagy szakvélemény másolatát azonban kívánatra más érdekeltnek is kiadjuk, ha erre a beküldő az állomást felhatalmazza.

II.

1. A vizsgálatához a következő mennyiségű mag beküldése szükséges:

Betula	50 gramm.
Acer, Alnus, Carpinus, Coniferae (kivéve a Pinus Cembra), Fraxinus, Morus, Robinia, Tilia, Ulmus	100 „

Fagus, Pinus Cembra	--- --- --- ---	250 gramm.
Quercus	--- --- --- ---	1500 „
Aesculus, Castanea, Juglans, Carya	---	500 szem.

2. A térfogati súly meghatározására bármely magból legalább 1—5 liter.

3. Az itt fel nem sorolt fajokból a hozzá súlyban és nagyságban legközelebb álló szerint veendő a próba mennyisége.

4. Elfogadunk kisebb mennyiséget is vizsgálatra, de ez esetben nem kezeskedhetünk az eredmény megbízhatóságáról.

5. A beküldendő minták száraz, szilárd tartókba csomagolandók. Hibás csomagolásból nagyobb sérülések erednek, aminek következtében a tisztaság és a használati érték szenvedhet.

III.

1. A küldött próba a magkészletnek átlagát kell hogy adja, amiért kellő gondossággal és a következő szabályok betartása mellett veendő és lepecsételve küldendő.

2. Ha nyílt rakásokban fekszik a mag, az egész készletet lapáttal jól össze kell keverni és ennek legalább 15—20 különböző helyéről alul-felül próbát venni, ezeket jól összekeverni és ezekből átlagmintát venni.

3. Ha zsákolt áru vizsgálendő, akkor minden zsákból veendő három-három próba a zsák aljából, közepéből és felső részéből, összesen legalább 2 kg. Ezek a próbák jól összekeverendők és a keverékből veendő az átlagminta.

4. Hiteles — a szakvélemény alapját képező — minták vételére az 1895. évi XLVI. t.-cz. végrehajtási rendelete irányadó.

5. Meg nem felelő eljárással vett mintákért az állomás nem vállal felelősséget.

6. A fél kívánságára állomásunk a mintát kiküldött közege által véteti.

7. Fel van tételezve, hogy a beküldő a beküldött mintával azonos minőségű és mennyiségű, előírás szerint vett és lepecsételt próbát fenntart esetleg különbozoti vizsgálatra száraz, fűtetlen fagymentes helyiségben. Kivánatra állomásunk elvállalja az ily minta gondozását legfeljebb egy évi időtartamra, mely esetben a fent felsorolt mennyiségek kétszerese küldendő be.

8. Beküldött mintákat nem adunk vissza.
9. A beküldött mintacsomaghoz a következő adatok mellékelendők, illetőleg azzal egyidejűleg beküldendőek:

- a) A beküldő pontos neve és lakhelye.
- b) A vizsgálat célja (1. alább a 4. fejezetet).
- c) A szabályszerű vizsgálati díj.

Kivánatos még a mag származási helye és a szedés éve, továbbá a származáshely tengerszín feletti magassága, talaja és az anyafák leírása is.

10. Olyan magvakat, amelyek csak az elvetés után következő évben szoktak kicsírázni (pl. tiszafa, havasi fenyő, közönséges kőris, gyertyán, hárs, berkenye részben a juharok stb.), az állomás nem fogad el csíráztatásra, de a beküldő kívánságára a mag tulajdonságaira nézve tájékoztatást nyújtó metszési próbát végez rajtuk.

IV.

1. A vizsgálat rendszerint a használati érték megállapítására terjed ki, értve ez alatt a mintában talált azonos és ép magvak százalékanak, valamint a tiszta mag százalék szerinti csírázó képességének együttes tekintetbe vételével nyert eredményt.

2. Külön kívánságra a vizsgálat evvel együtt vagy külön is kiterjedhet a következőkre:

3. A tisztaság megállapítása külön az azonos és ép magvak % szerint való kimutatásával.

4. A csírázóképeség meghatározása külön. (Ezt külön csak abban az esetben állapítjuk meg, ha a beküldő szavatosság mellett csak ép, tiszta és azonos magot küld.)

5. Térfogat-súly (Hektoliter-súly).

6. Csírázási energia.

7. Csírázási kísérleteknél a vizsgálat tartama 3—6 hét.

8. Metszési próbát az erre alkalmas fajok magjain a csíráztatás befejezésével rendszerint díjmentesen végezzük és annak eredményét közöljük; mint önálló vizsgálati eljárást azonban csak a beküldő külön kívánságára alkalmazzuk.

9. A vizsgálat eredményeért a szabályszerű magmennyiséggel végzett próbánál a következő hibahatárokon belül felelünk:

a) Tisztaság: 5% oly magvaknál, melyek tisztasága 90%-on felül, 8% ellenben olyanoknál, melyek tisztasága 90%-on alul van.

b) Csirázóképesség: 2% oly magvaknál, melyek csirázóképessége 90%-on felül van, 3% olyanoknál, melyek csirázóképessége 50–90% között van.

c) Használati érték: 6% oly magvaknál, melyek használati értéke 90%-on felüli, 9% olyanoknál, melyek használati értéke 90-en alul van.

V.

Vizsgálati díjak.

1. A fent részletezett vizsgálatok és egyéb munkákért magánfelek a következő díjakat fizetik, melyek mindig a mintával egyidejűleg küldendő állomásunkhoz.

2. Állami erdő és más hatóságok (kivéve az 1895. XLVI. t.-cz. végrehajtásával megbízottakat) általában a gazdák (gazdasági egyesületek, gazdakörök) községek az esetben, ha az illetékes járási erdőgondnokság útján fordulnak az állomáshoz az erdei vetőmagvak azonosságának, tisztaságának és csirázó képességének megállapításáért vizsgálati díjat nem fizetnek.

3. Használati érték. (Tisztaság és csirázóképesség megállapítása) az azonos és ép magvak, valamint a tiszta magvak csirázóképességének % szerinti kimutatásával 4 K.

4. Tisztasági vizsgálat, az azonos és ép magvak % szerinti kimutatásával 2 K.

5. Csirázóképesség megállapítása (a 4. fej. 4. pont alatt említett megszorítással):

a) csiráztatás útján 2 K,

b) metszési próba útján (csak külön kívánságra, l. 4. fej. 8. pont) 1 K.

6. Idegen alkotórészek (idegen, léha vagy korhadt mag, szemét, polyva, pikkelyek stb.) százalék szerinti külön kimutatása tekintet nélkül az alkotórészek hányféleségére 2. K.

7. Azonossági vizsgálat:

a) a mag nemének és fajának, esetleg alfaj és változatnak megállapítása, (amennyiben ez magvizsgálás útján lehetséges) minden egyes faj után 1 K,

- b) termelési kísérlet útján 10 K.
 8. Abszolút súly meghatározása 1 K.
 9. Térfogatsúly „ 1 K.
 10. Csirázási energia meghatározása 1 K.
 11. Mintavétel az állomás kiküldött közege által (annak uti-
 költségeinek és esetleg napidíjainak megtérítésén felül) és a szak-
 vélemény kiállításáért 20 K.
 12. Értesítés vagy szakvélemény másodpéldányért 40 f.
 13. Előforduló egyéb vizsgálatok díját az állomás vezetője
 szabja meg.
 14. Előfizetés. Oly magkereskedések és vállalatok, amelyek
 az állomásnál nagyobb számú vizsgálatot végeztetnek, előfizetés
 esetében a magvak azonosságára (ha ez egyszerű vizsgálat útján
 lehetséges) továbbá használati értékére, illetőleg csirázóképességére
 és tisztaságára vonatkozó vizsgálatoknál a következő dijmérsék-
 lésben részesülnek: 100 előre fizetett vizsgálat díja 50 K, meg-
 jegyezvén, hogy ez esetben egy minta csirázóképességének meg-
 állapítása 3 vizsgálattal (1 K 50 f.) tisztaságának megállapítása
 2 vizsgálattal (1 K) számítódik.
 15. Ólomzárolás. Állami ólomzárolás alkalmával a m. kir.
 földművelésügyi miniszter urnak 1903. évben 97646/IV—3. sz. a.
 kiadott szabályzata irányadó.

M. kir. központi erdészeti kísérleti állomás.

Selmeczbánya, 1906. évi október hó 1-én.

Vadas s. k.

Jóváhagyom.

Budapest, 1908. évi május hó 7-én.

A miniszter helyett *Ottlik Iván s. k.*, államtitkár.

Az „Erdészeti Lapok“ 1908. évi XI. füzetének HIRDETÉSEI.

**Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért
a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.**

Díjszabályzat. Egész oldal 32 K, féloldal 16 K, negyedoldal 8 K, nyolczad-
oldal 4 K. Sorok szerint: Az első negyven (40) sorért soronkint nyolczvan (80)
fillér, az erre következő husz (20) sorért, illetőleg a 41 egész 60-ik sorig soron-
kint hatvan (60) fillér, míg a 60-ik soron felül következő minden sorért egyen-
kint negyven (40) fillér számítatik. Legalább háromszori és ennél többszöri
beiktatásnál megfelelő engedmény. Egy oldalt meghaladó hirdetéseknel ismételt
megjelenés esetén is csak az első oldal után nyújtunk engedményt.

Táblázatok, nyomdai szabály szerint, kétszeres árral számítatnak.

Külön mellékletek 25 gramm sulyig 70 koronáért, azontul 25 grammon-
kint 25 koronával magasabb árért mellékeltetnek.

Erdészi állás azonnal betöltendő; folyamodhatnak akadémiát
végzett 4—5 évi praxissal bíró nőtlen egyének; előnyben részesül-
nek, kik a magyar nyelv mellett a németet is bírják. — Javadal-
mazás évi 800 korona, teljes ellátás és 5⁰/₁₀ az eladott fa árából. Folyamodványok
Bánffy Albert báró ömáltóságához czimzendők és fénykép melléklendő; a folyamodványok az uradalmi intéző-
séghez küldendő, Szilágyynagyfalu. (1. V. 4.)

Faeladási hirdetmény. Közhírré tétetik, hogy a Karczfalvi
közbirtokosság tulajdonát képező, Csikmadaras II. részben fekvő,
„Susuj“ magyaros „Hosszuhavas“ nevű befásult legelőterületen
mintegy 150 kat. holdon törzsenkinti lemérés után 32460 köb-
méterre becsült fenyőhaszonfatömeg értékesítése céljából folyó
évi junius hó 9-én délelőtt 11 órakor Karczfalva községházánál
zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli verseny-
tárgyalás fog tartatni.

Kikiáltási ár 149500 kor., azaz egyszáznegyvenkilenczezeröt-
száz korona.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Fatömeg becsáron alul nem fog eladatni.

Megjegyeztetik, hogy az értékesítés alá bocsátott fás legelő
Danuk patak fejébe, jókarban levő erdei ut mellett terül el, a
Gyimes-Középloki vasutállomástól mintegy 18 kilométerre fekszik.

Az árverési és szerződési feltételek megtekinthetők Karczfalva községházánál hivatalos órák alatt.

Karczfalva, 1908 április hó 25-én.

Mihály Máttyás s. k.,
jegyző.

(2. II. 2.)

Mihály István s. k.,
birt. elnök.

Pályázat. 1018/1908. sz. — A selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola erdőműveléstani tanszékénél elhalálozás folytán megüresedett egy a X. fizetési osztályba sorozott, évi egyezerhatszáz (1600) korona fizetéssel, az 1904. évi I. törvénycikk alapján járó négyszáz (400) korona személyi pótlékkal, négyszázhusz (420) korona lakpénzzel és ötvennégy (54) ürköbméter tűzifajárandósággal javadalmazott tanársegédi állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhivom ennélfogva mindazokat az okleveles erdészeket, akik az említett állást elnyerni óhajtják, hogy a nagyméltóságu m. kir. földművelésügyi miniszteriumhoz címzett, kellőleg felszerelt és szabályszerűen bélyegzett folyamodványaikat, ha állami szolgálatban vannak felettes hatóságuk, különben pedig az egészségi állapotnak közhatósági orvos által leendő igazolása mellett az illető főispán — székesfővárosi főpolgármester — útján, ezen pályázati hirdetménynek a Budapesti Közlönyben való első megjelenésétől számított három (3) hét alatt a selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola rektorához nyújtásuk be.

Elkésve érkezett, avagy kellőleg nem okmányolt kérvények nem fognak figyelembe vétetni.

Selmeczbányán, 1908. évi május hó 13-án.

A főiskola ezidőszerinti rektora:

(3)

Herrmann.

Hirdetmény. 42401/1908. sz. — Az alant részletezett vadászterületek bérbeadása érdekében az illetékes erdőigazgatóságok illetve erdőhivataloknál folyó évi *junius hó 24-én délelőtt 10 órakor* kizárólag zárt írásbeli ajánlatok alapján *nyilvános versenytárgyalás* fog tartatni.

Ezen árverésen részt vehet minden önrendelkezési joggal bíró magyar honpolgár, társulatok azonban, valamint kincstári és állami tisztviselők ki vannak zárva.

Folyószám	Erdőigazgatóság, illetve erdőhivatal	A vadászterület				Évi haszonbér mint kikülfutási ár	Bér- tartamtól	Bér- tartamig	Bánatpénz
		törzs- könyvi száma	megnevezése	uralkodó vadállománya	kiterje- dése				
					k. hold	K			K
1.	Bustyaháza	I.	Huszt-várpatak	őz, vaddisznó, szarvas*)	3210	100	1908. VI/1.	1918. XII/31.	10
2.	" "	II.	Huszt-csebrény	őz, vaddisznó, szarvas*)	1220	50	" "	" "	5
3.	Máramarossziget	IV., V.	Fehérpatak, Bielipotok, Rahó, Berlebás	szarvas, medve, őz, fajd, vaddisznó	16651	2500	1908. VIII/1.	1923. XII/31.	250
4.	" "	XVII.	Tiszakör, Vócsivölgy	őz, fajd, medve, szarvas*)	1520	500	1908. VII/1.	" "	50
5.	" "	XVI/A. B.	Rahó, Lille, Polhár és Terentin	őz, fajd, medve, vad- disznó, szarvas	2200	600	1908. VII/1.	" "	60
6.	Zsarnócza	IV.	Garamrév, Szélakna	szarvas, őz, vaddisznó	9132	500	" "	" "	50
7.	Apatin	VIII.	Polonai, Barkás- Butykovác	szarvas,*) apróvad	4663	500	" "	1917. XII/31.	50
8.	Orsova	V.	Dalbosecz, Gura- Golimbuluj	őz, apróvad	4247	150	" "	1923. XII/31.	15
9.	"	VI.	Dalbosecz, néramenti rész	" "	17215	200	" "	" "	20
10.	"	VII.	Dalbosecz, Berránka	" "	41497	300	" "	" "	30
11.	"	VIII.	Berránka-Ógradina	" "	34411	300	" "	" "	30
12.	"	XII.	Herkulesfürdő	őz, sertevad	12734	300	" "	" "	30
13.	Besztercebánya	I.	Zólyom	apróvad	4269	150	" "	1917. XII/31.	15
14.	" "	V.	Erdőbádony	apróvad és őz	1228	250	" "	" "	25
15.	" "	XXV/A. B.	Karám	őz, vaddisznó	10060	500	" "	" "	50
16.	" "	XVII.	Dobrócs	" "	11944	600	" "	" "	60

*) Váltóvad.

Bővebb felvilágosítások a vezetésem alatt álló miniszterium VII/3. ügyosztályában s az összes magyarországi kincstári erdőigazgatóságok, főerdőhivatalok, illetve erdőhivataloknál szerezhetők be.

Budapest, 1908. május 15.

(12)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Faarverési hirdetmény. 416/908. sz. — Keresztényfalva község elöljárósága közhirrre teszi, miszerint az alább megnevezendő tölgyfátomeget 1908. év június hó 15-én délelőtt 10 órakor Keresztényfalva községházánál zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött szóbeli árverésen el fogja árverezni.

Az árverezés tárgyát képezi 1996-96 m^3 haszonfa, 1173 m^3 hasábfá, 834 $űrm^3$ dorongfa és 616 $űrm^3$ galy és forgács.

Kikiáltási ár 50.000 K, mely összegnek 10^{0/0}-a az árverezés megkezdése előtt az árverezést vezető megbízott kezéhez készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban leteendő.

Becsáron alól nem fog eladatni. Utóajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

A részletes becslés adatai a brassói m. kir. járási erdőgondnokságnál és Keresztényfalva községházánál megtekinthetők. Ez utóbbinál megtekinthetők az árverezési és szerződési feltételek is.

Kelt Keresztényfalva, 1908. évi május hó 11-én.

(4)

A község elöljárósága.

Faeladási hirdetmény. 1740/1908. sz. — Ezennel közhirrre teszem, hogy a vichodnai volt urbéresek a folyó évi június hó 4-én d. e. 9 órakor Vichodna községházában nyilvános szó- és zárt írásbeli ajánlatok útján megtartandó árverésen a tulajdonukat képező tövön álló 20.429 db luczfenyőszálfát el fogják adni.

Ezen fakészlete: 10.555 m^3 becsára 115.587-72 K.

A kikiáltási ár 115.587 K 72 fillér, melynek 10^{0/0} készpénzben, avagy óvadékképes értékpapirokban az árverést megelőző leg az árverelni szándékozók részéről az árverést vezető kezeibe lefizetendő.

A zárt ajánlatokban, melyek az árverés napjának d. e. 10

órájáig fogadtatnak el, a megajánlott vételár számokkal és betűkkel világosan kiírandó oly kijelentéssel, hogy az ajánlattevő az árverési feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti.

Az eladás tárgyát képező fatömeg részletes becslési, illetve felvételi munkálata, továbbá az árverési és szerződési feltételek a járási m. kir. erdőgondnokságnál Szent-Ivánban és a vichodnai volt urbéreszek elnökénél a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Utóajánlatok el nem fogadtatnak.

Liptóújvár, 1908. május hó 19-én.

A szolgabíró.

(5)

Pályázat. 521/1908. sz. — A fehértemplomi m. kir. jár. erdőgondnokság kezelése alatt álló fehértemplomi vagyonszársági erdőknél megüresedett egy II-od osztályu erdőőri állásra pályázat nyittatik.

Az állományszerű illetmények a következők: 600 K évi bér, 120 K lakpénz, 60 K ruhaátalány, 4 K iroda- és 12 *űrm*³ bükkfahasáb-illetmény tűzifa.

Az állás nyugdíjképes.

Az ezen állomásra pályázók fölhivatk, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában előirt szakképzettségét, ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképeségüket hatósági orvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkorukról és illetőségükről, eddigi alkalmaztatásukról, nyelvismereteikről, katonai kötelezettségükről szóló bizonyítványokkal felszerelt és Krassó-Szörény vármegye tek. közíg. erd. bizottságához címzett sajátkezüleg irt kérvényeiket 1908. évi július hó 15-éig alulirt m. kir. jár. erdőgondnokságnál nyujtsák be.

Fehértemplom, 1908. évi május hó 19-én.

(6)

M. kir. jár. erdőgondnokság.

Faeladási hirdetmény. A földmivelésügyi m. kir. miniszterium 109.770/1907. számu engedélyével, 608/908. k. b. számu határozattal a nagylucskai volt urbéres közönségnek „Kaponyameg” és „Kulin” nevű legelőterületén kijelölt és 11.486 *m*³ műfára és

3130 űrm^3 tűzifára becsült 17.229 db tölgytörzs 1908. évi július hó 14-én délelőtt 11 órakor Nagylucska községházánál megtartandó szó- és írásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár 306.000 K, azaz háromszázhatezer K, melyen alul a fa eladatni nem fog.

Bánatpénz 30.600 K.

Szabályszerűleg kiállított és 10% óvadékkal felszerelt írásbeli ajánlatok, melyek ivenként egy K-ás bélyeggel látandók el, legkésőbb 1908. évi július hó 14-én délelőtt 8—10 óra között az árverést vezető bizottsághoz nyújtandók be; az ajánlatokban kifejezetten kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti, valamint az ajánlott összeg nemcsak számjegyekben, hanem betűvel is kiirandó.

Utó-, távirati és szabálytalanul kiállított ajánlatok visszautasíttatnak.

A részletes árverési és szerződési feltételek úgy Nagylucska község volt urbéres elnökénél, valamint a beregszászi m. kir. állami erdőhivatalnál a hivatalos órák alatt betekinthesők.

Fent hirdetett erdő Kisbégány község határában a beregszomi vasúti állomástól 5 km-re fekszik.

Nagylucska, 1908. évi május hó 20-án.

(7) *Nagylucska község volt urb. birtokossági elnöke.*

Feladési hirdetmény. A földmivelésügyi m. kir. miniszterium 83237/1907. számú engedélyével a nagylucsikai urbéres közönségnek mezőterebes-gorondi vasúti állomástól mintegy 2 km távolságban fekvő erdőbirtokán kijelölt és 2896 m^3 mű-, valamint 831 m^3 tűzifára becsült 836 drb. tölgytörzs folyó évi július hó 14-én délelőtt 10 órakor Nagylucska községházánál megtartandó szó- és írásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár 174174 K, azaz egyszázhetvennégyezeregyszázhetvennégy korona.

Bánatpénz 17417 korona.

Szabályszerűleg kiállított és 10⁰/₀ óvadékkal felszerelt zárt írásbeli ajánlatok, melyek ivenként egykoronás bélyeggel láthatók el, legkésőbb 1908. évi július hó 14-én délelőtt 9—10 óra között az árverést vezető bizottsághoz nyújtandók be; a zárt ajánlatokban kifejezetten kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti, valamint a megajánlott összeg nemcsak számjegyekben, hanem betűvel is kiirandó.

Utó-, távirati és szabálytalanul kiállított ajánlatok visszautasíttatnak.

A részletes árverési és szerződési feltételek úgy Nagylucska község volt urbéres birtokossági elnökénél, valamint a beregszászi m. kir. állami erdőhivatalnál a hivatalos órák alatt betekintheők.

Nagylucska, 1908. évi május hó 20-án.

(8) *Nagylucska község v. urb. birtokossági elnöke.*

Az egri főkáptalan uradalmainál egy **okleveles erdőtisztzi állás** betöltendő. Pályázati kérvények: keresztlevél, törvényes képesítő és eddigi működésre vonatkozó okmányokkal együtt, f. évi június hó 16-áig az urad. erdőhivatalhoz Sajóvárkony, Borsod vármegye nyújtandók be. A kinevezett erdőtisztnek állomását f. évi július hó 1-én kell elfoglalnia. Bővebb tájékozás az erdőhivatalnál tudható meg.

(9)

Botfaeladási hirdetmény. 2198/1908. sz. — A tótsóvári m. kir. erdőhivatal hivatalos helyiségében 1908. évi június hó 23. napján délelőtt 10 órakor nyilvános írásbeli versenytárgyalás után eladásra kerül a parasznyai, diósgyőri, ujhutai és mocsolyástelepi m. kir. erdőgondnokságok kerületében 1908. év őszén kijelölendő használati területeken található som, mogyoró, meggy, kecskerágó, veresgyűrű és egyéb itt fel nem sorolt fánemekből azon faanyag, mely botfára és kalapácsnyélre alkalmas.

A kikiáltási árak a következők:

1. Kalapácsnyél- és kampósbotfa somfából 100 db 11— K.
2. Kalapácsnyél- és kampósbotfa somfából 1 ürm³ 33— K.

3. Sima botfa somfából 3·5 *cm* vastagságig 100 db 4·40 K.
 4. Sima botfa somfából 3·5 *cm* vastagságig 1 *űrm*³ 13·20 K.
 5. Kampós mogyorósétabot 100 db 4·40 K.
 6. Kampós mogyorósétabot 1 *űrm*³ 13·20 K.
 7. Sima mogyorósétabot 100 db 2·20 K.
 8. Sima mogyorósétabot 1 *űrm*³ 6·60 K.
 9. Kampós sétabot meggy, kecskerágó, veresgyűrű és egyéb itt fel nem sorolt fanemekből 100 db 5·50 K.
 10. Ugyanaz 1 *űrm*³ 16·50 K.
 11. Sima sétabot meggy, kecskerágó, veresgyűrű és egyéb itt fel nem sorolt fanemekből 100 db 3·30 K.
 12. Ugyanaz 1 *űrm*³ 10·00 K.
 13. Botfej különféle fanemekből 100 db 6·60 K.
 14. Ugyanaz 1 *űrm*³ 20·00 K.
- Bánatpénz 500 (ötszáz) korona.

Az írásbeli ajánlatokban az ígéret a kikiáltási árakkal szemben csakis betűkkel és számjegyekkel világosan kiírandó százalékokban fejezendő ki, azonkívül határozottan kikötöttek, hogy csak oly ajánlatok fognak figyelembe vétetni s képezhetik a versenytárgyalás alapját, amelyekben az összes választékokra ugyanazon százalék tételik meg a felüligéret és amelyekben határozottan kijelentetik, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azokat elfogadja.

Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az árverési és szerződési feltételek a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál és a diósgyőri ellenőrködő, továbbá a parasznai, diósgyőri, ujhutai és mocsolyástelepi erdőgondnokságok irodájában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Tótsóvár, 1908. évi május hó 14-én.

(10)

M. kir. kincstári erdőhivatal.

Eladó erdészeti diszegenruha. A VI. fizetési osztálynak megfelelő új állapotban lévő teljes egyenruha karddal fél áron kapható. Czim a kiadóhivatalban. (13)

Kitermelt tölgyhaszonfa eladás. 2403/1908. sz. — A beszterczebányai m. kir. erdőigazgatóság erdőbádonyi m. kir. erdőgondnokságában télen kitermelt kéregben levő, így is mért erdei rakodókra kihozott alábbiak szerint csoportosított tölgyhaszonfa 1908. évi június hó 11-én délelőtt 10 órakor Beszterczebányán az erdőigazgatóság tanácstermében zárt írásbeli versenytárgyalás útján el fog adatni.

Csoport	Erdei rakodó neve	K ö z é p á t m é r ő												Összesen		Kikiáltási ár		Bánat-pénz
		15—20 cm		21—30 cm		31—40 cm		41—50 cm		51—60 cm		61 cm és felül						
		drb	m³	drb	m³	drb	m³	drb	m³	drb	m³	drb	m³	drb	m³	K	fill.	K
I.	Szietno ...	—	—	4	2·12	27	17·49	21	19·86	12	14·72	4	6·44	68	60·63	1716	05	172
II.	Recskovka...	—	—	16	9·55	38	35·84	9	12·38	2	1·96	—	—	65	59·73	1457	16	146
III.	Dobrezen ...	—	—	—	—	10	5·83	56	45·21	54	61·89	18	29·22	138	142·15	4402	37	440
IV.	Kopecz ...	—	—	15	7·44	157	107·19	47	42·18	10	12·54	9	15·34	238	184·69	4838	89	484
V.	Podháj...	81	8·75	4	0·38	—	—	—	—	—	—	—	—	85	9·13	120	97	12
VI.	Vlcsna-Podháj ...	—	—	10	5·68	143	159·01	49	78·90	15	22·58	6	12·02	223	278·19	7304	05	731

Az ajánlatok minden csoportra külön, de egy ajánlati lapon tehetők.

Az árverési feltételek, ugyszintén az ajánlati űrlapok és boríték az erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Távirati vagy utóajánlatok el nem fogadtnak.

Beszterczebánya, 1908. évi május havában.

(11)

M. kir. erdőigazgatóság.

XI

Kincstári vadászterület bérbeadása. 42768/VII/3. sz. — A lipitovújvári m. kir. főerdőhivatal kerületéhez tartozó vichodnai m. kir. erdőgondnokságban fekvő „Podbánszko“ nevű 11308'65 kat. holdas vadászterületnek az 1909. évi január hó 1-ső napjától 1918 december 31-ig terjedő tíz (10) egymásután következő évre leendő bérbeadása érdekében a vezetésem alatt álló m. kir. földmivelésügyi miniszterium VII/3. ügyosztályában folyó évi június hó 15-én délelőtt 10 órakor nyilvános szóbeli árverés fog tartatni.

Kikiáltási ár 3000 korona évi haszonbér. Bánatpénz 300 korona.

Ezen árverésen részt vehet minden önrendelkezési joggal bíró magyar honpolgár, társulatok azonban, valamint kincstári és állami tisztviselők ki vannak zárva.

Bővebb felvilágosítások a földmivelésügyi miniszterium VII/3. osztályában, továbbá a lipitovújvári főerdőhivatalnál és a vichodnai erdőgondnokságnál szerezhetők.

Budapest, 1908. évi május hó 16-án.

(13)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Faeladási hirdetmény. 2490/1908. sz. — Ezennel közhirrre tétetik, miszerint Szászváros r. t. szab. kir. város „Lipovicza és Vei“ nevű erdei vágásaiban (a helybeli vasuti állomástól 9 km távolságra) lévő 530 drb 243 m³ köbtartalommal bíró, 3—6 m hosszú, átlag 40 cm vastag ledöntött tölgyfarönk *f. évi június hó 23-án délelőtt 9 órakor*, a városi tanácsháznál nyilvános szóbeli és zárt írásbeli árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár 4069 korona 50 fillér, minek 10⁰/₀-a bánatpénzül leteendő. Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a tanács iktatóhivatalban megtekinthetők.

A városi tanácstól

Kelt Szászvároson, 1908. évi május hó 25-én.

(15)

A polgármester.

(Utóajánlatok nem vétetnek figyelembe.)

Pályázat. 79.778/I—F/1908. sz. — A boszniai és hercegovinai állami erdők becslése és az erdőrendezési munkálatok keresztülvitele, azaz egy erdőkataszter létesítése céljából szüksége van a boszniai és hercegovinai országos kormánynak hat (6) erdőműszaki személyre, kik azonnal föl fognak vétetni.

Az illetőktől megkivántatik a kellő szakképzettségen kívül, hogy hosszabb ideig az erdőbecslésnél és berendezésnél alkalmazva voltak, továbbá, hogy jó rajzolók legyenek és hogy a fa kerükltségeinek és egységárainak meghatározásánál lehetőleg gyakorlati jártassággal bírhjanak.

Olyan pályázók, kik a szerb, horvát vagy egy más szláv nyelvet bírják, előnyben részesülnek.

Ezen állás ideiglenes és csakis a szükség, azaz a fent említett munka idejére szól. Pályázók nem tarthatnak igényt a boszniai és hercegovinai államszolgálatban való végleges alkalmazásra és kölcsönös, három havi felmondás mellett vétetnek föl.

Ezen alkalmazottak évi fizetése 3600 K-ban van megállapítva, melyhez a külső munkák tartamára havi 150 K pótlék jár. Az utóbbiba a szolgálat érdekében tett utazások költségei is belefoglalvák, miért is utiköltségek visszatérítésére semmiféle igény nem tartható.

Az ezen állásokra pályázók felhivatnak, folyamodványaikat az alólirott kormányhoz czimezve legkésőbb folyó évi junius hó végéig benyújtani.

A folyamodványhoz melléklendők: Curriculum vitae, keresztlevél, erkölcsi bizonyítvány, bizonyítvány az egészségi állapotuk és a magashegységi szolgálatra való alkalmasságukról és egyéb bizonyítványok a végzett tanulmányok- és eddigi alkalmazásukról.

Szarajevo, 1908. évi május hó 23-án.

*Bosznia és Hercegovina
országos kormánya.*

(16)

Pályázati hirdetés. Báró Jósika Sámuel ur ő Exczellenziája csákigorbói hitbizományi uradalmában egy erdőőri állásra pályázatot hirdetnek. A kinevezendő erdőőr lakása Kendermezőn (Szilágy m.) lesz. Javadalmazása: 600 K készpénz, havi előleges részletekben, 2 szoba, konyha, kamarából álló lakás, a ház körül levő kerttel, istállóval együtt, 10 kat. hold föld haszonélvezete, amit azonban ő tartozik megmunkálni, első évben 1 db, a véglegesítés után pedig — ami egy évi sikeres szolgálat után fog megtörténni — 2 db marhának a borjújával együtt való nyári legeltetése, végül az általa feljelentett erdei kihágásokból 10%.

Pályázhatnak oly egyének, akik az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37-ik §-ában előirt képesítéssel birnak és az oláh nyelvet is beszélik. Pályázati kérések kellőképpen felszerelve báró Jósika Sámuel ur ő Exczellenzciájához czimezve, sajátkezüleg irva az alulirt erdőgondnoksághoz Csákgorborra legkésőbb folyó évi julius hó 1-ig küldendő be. Az állás a kinevezés után lehetőleg azonnal elfoglalandó.

Csákgorbo, 1908. évi május hó 26-án.

- (17) *Báró Jósika-féle hitbizományi uradalom erdőgondnoksága.*

Póthirdetmény. 42401/VII/3/1908. sz. — A kincstári vadászterületek bérbeadása iránt folyó évi 42401. számú intézkedéssel kibocsátott hirdetmény 3-ik tétele alatti IV., V. törzskönyvi számú „*Fehérpatak, Bielipatak, Rahói Berlebás*“ elnevezésű 16651 kat. holdas vadászterület évi haszonbérét, mint kikiáltási árát 1350 (egyezerháromszázötven), bánatpénzét 135 koronában, bértartamát pedig az 1908. évi szeptember hó 1-től 1923. évi december 31-ig terjedő időre állapítom meg.

Budapest, 1908 május 26.

- (18) *M. kir. földmívelésügyi miniszter.*

Az „Erdészeti Lapok“ 1908. évi XI. füzetének tartalma:

	Oldal
<i>Lonkay Antal</i> : A magyar erdőgazdaság jövője	567
<i>Biró Zoltán</i> : A máramarosi csemeterítktő olló.....	572
<i>Matusovits Péter</i> : A <i>Liparis dispar</i> a pozsonyi kir. erdőfelügyelőség kerületében	576
A tavaszi erdészeti államvizsga	578
IRODALOM: Könyvismertetések: <i>Illés Nándor</i> : A vadőr, ismerteti <i>Sugár K.</i>	588
<i>Szentistványi</i> : Jurgó község határának háromszögelése, ismerteti <i>Toma-</i> <i>sovszky Imre</i>	592
HIVATALOS KÖZLEMÉNY	593
KÜLÖNFÉLÉK: Személyi hírek. — Wessely József és Michlitz Róbert emlékei. — A birtokrendezési szakbizottság kinevezése. — Az 1908. évi állam költségvetés. — Erdei tüzek. — A nyárfa tenyésztésének jutal- mazása Olaszországban. — A görögországi erdők termelése. — Halálozások	593
VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL	597
ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA: A selmeczbányai m. kir. központi erdészeti kísérleti állomás erdeimagvizsgáló intézetének szabályzata	598
HIRDETÉSEK	I—XII

ERDÉSZETI ÉPÍTÉSTAN. Irta: Sobó Jenő. I. rész 1. és 2. kötet: Középités-
Egy-egy kötet ára tagoknak 11 K. 20 fill., nem tagoknak 16 K. — II. rész:
Ut-, vasut- és hidépítéstan. Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 16 K.

MAGYAR ERDÉSZETI OKLEVÉLTÁR. Szerkesztette és történeti bevezetéssel
ellátta: Tagányi Károly. 3. kötet. 1896. Ára tagoknak 20 K., nem tagoknak 40 K.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA. 1880—1884. (I—IV.) és az 1885—89. (V—IX.)
évfolyam teljesen elfogyott. (Ezen évfolyamokat az egyesület mérsékelt áron
visszaváltja.) Elfogyott továbbá az 1890. (X.), 1892. (XII.) és 1899. (XIX.)
évfolyam.

Az 1891. (XI.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.

Az 1893—94. (XIII. és XIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K. 20 fill. nem tagoknak
2 K. 40 fill.

Az 1895. (XV.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.

Az 1896. (XVI.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., nem tagoknak 1 K.

Az 1897. (XVII.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.

Az 1898. (XVIII.) évfolyam ára tagoknak 70 fill., nem tagoknak 1 K. 40 fill.

Az 1900. évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.

Az 1901—1903. (XXI—XXIII.) évfolyam ára tagoknak 3 K., nem tagoknak 5 K.

Az 1904. évi (XXIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K 50 fill., másoknak 2 K 40 fill.

Az 1905. évi (XXV.) évfolyam ára tagoknak 50 fillér, másoknak 1 korona.

Az 1906. és 1907. évi egyesített füzet ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K 50 f.

Az Erdészeti Rendeletek Tára egyes füzetei 45 fill. postaköltség beküldése esetén
bérmentve küldetnek.

TANGENS-TÁBLAZATOK. Összeállította Pohl János. Ára tagoknak 1 K, nem
tagoknak 2 K. (Kapható a szerzőnél is Oravicán.)

A LEGELŐERDŐK. Irta: Földes János. (Külön kiadása az Erdészeti Lapok
1895. évi I—V. füzetében közölt munkának.) Ára tagoknak 1 K. 60 fill.,
nem tagoknak 2 K 40 f; 55 f postaköltség beküldése esetén bérmentve küldhető.

A VADÁSZATI ISMERETEK KÉZIKÖNYVE. Írták: Belházy J., Szécsi Zs. és
Illés N.; négy kötet ára az O. Erd. E. tagjainak fizetve 9 K., kötve 13 K.

HAZÁNK HÁZI FAIPARA. Irta Gaul Károly. Ára tagoknak és könyvkereskedők-
nek 1 K. 40 fill., másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.

A BÜKKTÜZIFA ROMLÁSA ÉS AZ ELLENE VALÓ VÉDEKEZÉS. Irta:
Gellért József. Ára tagoknak 60 fill., másoknak 1 K. Bérmentesítésre 35 fill.
küldendő.

A KÜLFÖLDI FANEMEK MEGTELEPÍTÉSE STB. Irta: Péch Dezső. Ára
tagoknak és könyvkereskedőknek 3 K., másoknak 4 K. Bérmentesítésre
45 fill. küldendő.

SZÁMTAN. Erdőörök részére írta Béky Albert. Ára tagoknak 1 K 50 f., mások-
nak 2 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

ÉRTEKEZÉSEK AZ ERDŐRENDEZÉS KÖRÉBŐL. Irta: Bund Károly. Ára 4 K.

ERDÉSZETI GÉPTAN. Irta: Kövesi Antal. Ára tagoknak 4 K., másoknak 5 K

Ő FELSÉGE NAGY FÉNYNYOMATU ARCZKÉPE. Ára tagoknak 7 K., nem
tagoknak 8 K. Bérmentve küldetik.

Népszerű nyelven írt művek, melyek, ha a t. megrendelők árukon kívül
egyenként 45 fill. postaköltséget beküldenek, bérmentve küldhetők:

AZ ERDŐK BERENDEZÉSE. Ára 2 K.

NÉPSZERŰ ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. I. füzet. Spórás növények. Elfogyott.
II. f. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. III. füzet. Magnázis
növények. Ára 3 K.

Valamennyit Fekete Lajos írta.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél és Fekete Lajos ny. min. tanácsos urnál (Selmeczbánya), mint szerzőnél egyaránt megrendelhetők a következő művek, melyek után egyesületi tagok és könyvkereskedők, ha az egyesületnél rendelik meg azokat, 25 százalék árengedményben részesülnek:

ERDŐRENDEZÉSTAN. Ára 12 K., ill. 9 K.

ERDŐÉRTÉKSZÁMITÁSTAN. II. kiadás. Ára 6 K., ill. 4.50 K.

ERDÉSZETI NYERÉSGSZÁMITÁSTAN. Ára 4 K., ill. 3 K.

A SZÁLALÓ ERDŐK BERENDEZÉSE. Ára 1 K. 20 fill., ill. 90 fill.

ERDŐBECSLÉSTAN. II. kiadás. Irta: Söltz Gyula és Fekete Lajos. Ára 8 K. ill. 6 K.

„AZ ERDŐ” kiadóhivatalában

Budapest, IV. Egyetem-utca, Franklin Társulatnál megrendelhető „AZ ERDŐ” cz. erd. és vad. szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére. Előfizetési ára egész évre 4 K. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Szerkesztik: Sugár Károly és Balogh Ernő m. kir. erdőmesterek.

A szerzőknél rendelhetők meg:

ERDŐMIVELÉSTAN. Irta: Vadas Jenő (Selmeczbánya). Ára tagoknak 7 K. nem tagoknak 10 K.

A SELMECZBÁNYAI M. K. ERDŐAKADÉMIA TÖRTÉNETE ÉS ISMERTETŐJE. Irta: Vadas Jenő. Ára 4 K. (erdőgyakornokoknak 3 K., akadémiai hallgatónak 2 K.) Kapható a szerzőnél (Selmeczbányán).

A LEGELŐERDŐK BERENDEZÉSE, KEZELÉSE ÉS HASZNOSÍTÁSA. Irta: Márton Sándor (Nagy-Károly). Ára tagoknak 4 K. 80 fill., másoknak 6 K.

Egyebütt megrendelhető magyar erdészeti művek:

A MAGYAR ÁLLAM ERDŐSÉGEINEK GAZDASÁGI ÉS KERESKEDELMILEIRÁSA. Szerkesztette: dr. Bedő Albert. 4 kötet, egy térképpel. Kiadta a földmivelésügyi minisztérium. 1896. Magyar, német és francia nyelven.

A BÜKKFA KÖRHÁDASA ÉS KONZERVÁLÁSA. Irta: dr. Tuzson János. Kapható Kilián Frigyes utódánál. Budapest, Váci-utca. Ára 4 K.

AZ ERDŐHASZNALATTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: Szécsi Zsigmond. II. kiadás. Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiánál Selmeczbánya.)

ÁLTALÁNOS FÖLDMÉRÉSTAN. Irta: Cséti Ottó. II. kiadás. (Kapható ugyanott.) Ára 9 K.

ERDŐVÉDELEMTAN. Irta: Téglás Károly. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K. 40 f.

ERDÉSZETI TALAJTAN. Irta: Fekete Lajos. II. kiadás. 1891. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K.

BETŰSOROS TÁRGYMUTATÓ AZ ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA I—XXIV. ÉVFOLYAMAIHOZ. Összeállította Tomasovszky Imre. (Kapható ugyanott) Ára 1 K.

ERDÉSZETI SEGÉDTÁBLÁK. Ára: 8 K. és ERDEI ROVATOS NAPLÓ. Ára 1 K. 20 fill.

Megrendelhetők a földmivelésügyi minisztériumnál Budapest.

TERMÉSI TÁBLÁK. 1886. Kiadta Fülöp Szász-Coburg herceg erdőrendezőse. (Jolsva, Gömörm.) Ára 2 K.

AZ ARVÉDELMI FÜZESEK TELEPÍTÉSE ÉS MŰVELÉSE. Irta: Vadas Jenő Ára 50 f. Megrendelhető a földmivelésügyi minisztériumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, Muzeum-körut 2. szám.

KEDVEZMÉNY. Dr. Farkas Márton vízgyógyintézetének (Budapest, V., Báthory-u. 3. sz.) hévizi iszapkezelési osztályában az Országos Erdészeti Egyesület tagjai 35% árkedvezményben részesülnek.